

# Gujewa daga Ilhadi (Musanta samuwar Allah) zuwa Musulunci

Tambaya da amsa

Da sunan Allah, godiya ta tabbata ga Allah, kuma tsira da amincin Allah su tabbata ga Manzon Allah, da Alayan sa da Sahabban sa da kuma waƙanda suka jibince shi<sup>ƙ</sup> bayan haka:

Wannan wani ɗan karamin littafi ne: "Gujewa daga ilhadi (Musanta samuwar Allah) zuwa musulunci".

Dan karamin littafin zai gabatar da wani bayani ga "Dabi'ar ilhadi" da matsalolin sa, kuma yaya Ilhadi yake warwara idan ya haɗu da abubuwa bayyanannu na hankali da ɗabi'ar da aka halicci mutum da ita.

Kuma ɗan littafin zai bujiro da sashin dalilai tabbatar da samuwar mahallici - tsarki ya tabbatar maSa -.

Mu muna sanin Allah - mai girma da ɗaukaka - da hankali, Allah - maɗaukakin sarki - Ya ce: {Shin, an halitta su ne bā daga kōme ba, kō kuwa sū ne māsu yin halitta?} (35). [surat : Al-Dur: 35].

A hankalce, anan akwai abubuwa uku da zasu iya yuyiwa, basu da na huɗu:

Na farko: yakasance an haliccemu ba tare da mahallici ba (Shin, an hallice su ne ba tare da komai ba) wannan korarre ne, dan ta yaya za'a halicce mu ba tare da mahallici ba?

Na biyu: Ya zama mun halicci kawunan mu (Ko kuma sune masu yin halittar), wannan korarrene, kuma, dan ta yaya zan halicci kaina kafin a halicce ni?

A wannan lokacin ta hanyar hankali abinda zai iya yuyiwa na uku zai rage, shine wanda ayar mai girma tayi shiru game dashi<sup>ƙ</sup>, domin cewa shi shine abu mabayyani, cewa lallai muna da wani mahallicin da ya halicce mu.

To mu muna sanin Allah ta hanyar hankali.

Hakanan mu muna sanin Allah, da ɗabi'ar da aka halicce mu akan ta.

Kuma muna sani da ɗabi'ar mu wacce aka halicce mu akanta, cewa gumaka da ɗabi'a basa mallakar iko abisa halittar kasantacce, ko abisa samar da kwayoyin cuta da mutum, ko abisa kiyaye ayyukan jikin mutum, ta hanyar wannan surar, ko abisa kyautata halitta daga kwaya zuwa Majarrah (Gurine a sama acikin sa akwai tarin taurari).

Gumaka waƙanda kafirai suke bauta musu, da ɗabi'ar da masu musanta samuwar Allah suke yin imani da ita kowannan su mai bukatuwa ne ga mahallicin sa.

Gumaka ko ɗabi'a basa mallakar wani abu daga al'amarin su, kuma basu da wani iko akan kiyaye sanadari ajikin halittu da yake sanya tasiri ga kwayoyin halitta acikin ka ta hanyar wannan gwargwadan mai ɗimautarwa, kuma basu da iko akan sanya kaifin gado, waƙanda sune miliyoyin ababen sani a cikin kowace madda (Itace wadda kowane mai rai yake kasancewa da ita), kuma basu da iko abisa samar da kowane abu kai harma abisa samar da kan su.

To mahallicin wannan duniyar da waƙannan abubuwan mamakin. shine Mahallici, Mai girma, Masani, mai iko, Gwani - tsarki ya tabbatar masa -.

Sannan bayan haka, ɗan karamin littafin zai tattauna abubuwa masu rikitarwa na masu kore samuwar Allah, da kokarin su na bata hujjojin samuwar mahallici na hankali, da ɗabi'ar da aka halicci mutum akan ta.

Daga mafi sharar batawar su faɗar "Bijirowar bayyanar kasantacce katsahan", sun faɗi hakanne saboda rashin fahimtar su, ko dan jahiltar su ga tushen abubuwan daza su iya faruwa<sup>ƙ</sup> domin bijrowa katsahan, tana da sharuɗɗa biyu basa rabuwa daga gare ta.

Sune: Zamani da guri.

Bijirowa katsahan tana sharuɗɗanta wani zamanin da zata tabbata acikin sa da farar da gurbin ta.

Kuma tana sharuɗɗanta samuwa ta madda ta wuri da zata tabbata acikin sa, ta hanyar fitar da abin aikatawar ta.

To, ta yaya zamuce da wani kokari ga bjirowa katsahan acikin samar da kasantacce, tare da cewa kasancewar mu yazo daga rashin zamani da rashin guri, daga nan kuma daga rashin bijrowa katsahan!

Sannan ɗan littafin zai bujiro ga wasu dalilai na hankali, akan larurar samuwar Addini, da ma'anar Addinin da larurar miƙa wuya ga Ubangijin talikai da jawuwa gareshi - tsarki ya tabbatar maSa -, miƙa wuya ga Allah, da jawuwa gareshi shine: Haƙikanin Addini.

Kai kana kanƙar da kai ga Allah, kuma kana bauta ga Mahallicin ka Mai azirta ka, kuma Mai baiwa gare ka da dukkanin baiwa da ni'ima da shirya.

Ibada itace haƙƙin Allah akan bayin Sa, domin cewa shi - tsarki ya tabbatar maSa - shine wanda Ya haliccemu ya raya mu, Ya azirta mu Ya shiryar damu, ya aiko mana da Manzannin Sa dan ya jarraba mu, waye acikinmu mafi kyautata aiki, to Ibada itace haƙƙin Allah akan mu. {Shi ne Wanda Ya halitta mutuwa da rāyuwa domin Ya jarraba ku, Ya nūna wāye daga cikinku ya fi kyāwon aiki, Shi ne Mabuwayi, Mai

gafara}. {2}. [Surat AlMulk: 2]. Sannan a mataki mai bi, dan karamin littafin zai gabatar da wasu dalilai akan ingancin Musulunci, da bayanin hakikanin cewa, Allah baya karɓar wani Addini daga mutum inba Musulunci ba, Allah - maɗaukakin sarki - Ya ce: {Kuma wanda ya nēmi wanin Musulunci ya zama addini, to, bā zā a karɓa daga gare shi ba. Kuma shi a Lāhira yana daga cikin māsu hasāra} {85}. [Surat Aal-Imran: 85].

Musulunci shine Addinin wanda Allah Ya aiko dukkanin Annabawa da Manzanni da shi.

Alamar Musulunci ta asali, lallai cewa: Acikinsa akwai ma'anar miƙa wuya ga Allah da bautawa Allah Shi kaɗai.

Musulunci shine mafi cikar Shari'a da take kwaɗaitarwa akan miƙa wuya ga Allah.

Kuma shine Addini ɗaya, wanda yake kira ga kaɗaita Allah, wannan Tauhidin wanda dukkanin Annabawa suka zo da shi.

Dukkanin Annabawa suna kan Akidar Tauhidi, koda Shari'un su sun banbanta.

Allah - maɗaukakin sarki - ya ce: {Kuma ba Mu aiki wani Manzo ba a gabāninka fāce Munā yin wahayi zuwa gare shi, cēwa "Lalle ne Shi, bābu abin bautāwa fāce Nī, sai ku bauta Mini} {25}. [Surat Al-Anbiya: 25].

Babu wani Addinin da ya rage a yau a bayan kasa, da yake akan wannan Tauhidin, inba Musulunci ba, yayin da dukkanin masu dangantuwa ga wasu Shari'un daban, wani rabo na shirka ya wayi gari agaresu, ya karanta ko ya yawaita, bayan mutuwar Annabawa, kuma bayan sun bar mutane akan Tauhidi, sai mutane suka riƙi shirkoki tare da shudewar lokaci, babu wani Addinin da ya rage a yau da yake akan tsarkakakken Tauhidin da Annabawa suka zo dash,i inba Musulunci ba.

Sannan ɗan karamin littafin zai rufe da bayanin ta yaya mutum zai wayi gari yana musulmi, da ma'anar Musulunci da larurar Musulunci.

Musulunci ya amsa dukkanin samammun tambayoyi waɗanda suke kai kawo acikin tinanin kowane mutum: Daga ina mukazo, kuma me yasa muke a nan acikin wannan duniyar, kuma zuwa ina zamu tafi? Musulunci ya amsa dukkanin wannan acikin Aya ɗaya daga Al-kur'ani mai girma, Ubangijin mu - tsarki ya tabbatar maSa Ya ce: {Kuma mene ne a gare ni, bā zan bauta wa Wanda Ya kāga halittata ba, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku?}. [Surat yasin: 22].

Daga ina kazo? Allah shine wanda Ya haliceni (Ya kagoni).

Kuma ina ni zan tafi? Da sannu zan tafi zuwa ga Allah, dan ayi mini hisabi akan aikina. (Kuma gare Shi za'a komar daku).

Saboda me yasa nazo wannan duniyar? Dan bautar Allah, dan kuma a jarrabani.

Dan me yasa nake bautawa Allah? Yana daga ɗabi'a in bautawa Allah wanda Ya kageni, to wannan itace ɗabi'ar alaka tsakanin bawa da Ubangijin sa cewa: Bawa ya bautawa Ubangijin sa kuma Mahaliccin sa. ("Kuma mene ne a gare ni, bā zan bauta wa Wanda Ya kāga halittata ba, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku?". Aya ɗaya ta tattaro amsar mafi muhimmancin tambayoyi ukun, waɗanda mutum yake ɗimaucewa dasu. {Kuma mene ne a gare ni, bā zan bauta wa Wanda Ya kāga halittata ba, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku?}. [Surat yasin: 22].

Musulunci shine Shari;ar Allah ga talikai.

Musulunci yana nufin, bawa ya miƙa kansa ga Allah, sai ya kanƙar da kai ga Allah, ya kuma jawu gareshi da biyayya, ya miƙa wuya ga Mahaliccin sa kuma majibincin al'amuran sa.

Allah - maɗaukakin sarki - Ya ce: {Kuma wanda ya miƙa fuskarsa zuwa ga Allah, alhāli kuma yanā mai kyautatāwa, to, lalle ya yi riƙo ga igiya amintacciya} {22}. [Surat Lukman: 22]. Musulunci yana nufin tabbatar da bauta ga Allah, a cikin kowane abu karami da babba, acikin rayuwar ka, Allah - maɗaukakin sarki - Ya ce: {Ka ce: "Lalle ne sallāta, da baikōna, da rāyuwāta, da mutuwāta, na Allah ne Ubangijin tālikai} {162}. {Bābu abōkin tārayya a gare Shi. Kuma da wancan aka umurce ni, kuma ni ne farkon māsu sallamāwa} {163}. [Surat Al-An'am: 162-163].

Sallata, da ibada ta, da rayuwa ta, da mutuwa ta, na Allah ne Ubangijin talikai: Kowane abu da nake aikata shi na Allah ne, ni ina yin sallah saboda Allah, ina bin mahaifa na sabo da Allah, ina muzakara ina neman ilimi don in amfanar da mutane sabo da Allah, ina yin bacci don in zama mafi karfi a gobe, akan aikata abin da Allah Ya umarce ni da shi.

Ita bauta ce ga Allah, a kowane aiki, waɗannan suna daga mafi muhimmancin mabayyanai da alamomin miƙa wuya ga Allah.

Yunwa abar sani...yunwa dan sanin mafi muhimmancin abin da zai shagaltar da mu, ba mai kosar da ita sai Mususlunci...

Yayin da lllhadi baya isar mutum yasan cewa shi an haifeshine dan ya mutu.

Dan karamin littafin yana misalta: Wani wajabci gwargwado na ilimi da hankali, acikin rikice-rikicen musanta Allah, da sashin dalilan ingancin Musulunci.

Wajabcin (zai zamo) da sigar tambaya da amsa...  
To kazo mu fara da albarkar Allah

## 1- Menene ma'anar Ilhadi?

Amsa: Ilhadi shine bijirewa kudirewa da dukkanin wani karfi na boye.  
Mulhidi yana musun Mahallicci da Annabci, da tashin Al-Kiyama.

## 2 - Me kuke aibatashi dangane Ilhadi?

Amsa: Ilhadi yana neman wani imani mafi daukaka da yawa, daga imani na Addini.

Saidai cewa shi imanine abin ginawa akan kaddare-kaddare, masu dimautarwa, da raye-raye na kuskure, sabanin imani na Addini abin ginawa akan bayyanannun abubuwa na dabi'ar da aka halicci mutum akansu, da abubuwa a yanke da muke lura da su da idanuwan mu da na farko-farkon hankali da hujjojo na Shari'a.

Har kada ayi maka Ilhad, to ka raya abin da zaizo din nan: A- Abin da babu ne aka raba shi da abin da babu sai ya zama wani abu mai girma...ya zama kasantacce mai dimatarwa daga mafi kayatarwar abinda yake kasancewa da kuma karshen ma,aune masu zirfi, da iyakoki makuntata. B- Bijirowar katsahan ta fitar da iyakoki masu kunci, da tabbatattun fiziyya (kimiyyar dabi,a) waɗanda duniya tazo da su, a yayin da cewa sharuɗɗa biyu na bijirowar katsahan, sune guri da zamani, kuma kasantacce yazo ne daga rashin guri da zamani daga nan kuma daga rashin bijirowar katsahan C- Rashin tsari da yanayi na kasa na farko sun haifar da rayuwa, kuma sun farar da kwayar cuta, da kuma mutum, a yayin da cewa hankalin mutum yana kololuwar kaifin sa a yanzu, bashi da ikon ya samar da mafi karancin surorin rayuwa. D- Dukkanin darajoji na dabi'a, waɗanda muke miƙa wuya ga ingancin su, waɗanda mafi yawansu suke tafiya a cikin fuskanta ta kishiyanta ga madda a cike - dabi'u na asali suna misalta wani nauyi na dukiya da tabewa, abisa matakin maslahar duniya - su suna daga ababen badawa na madda da ababen samarwar su.,. Waɗan nan koƙari na hankali ya wajaba akanka kayi imani da su har ka fara Ilhadi.

E- Ba'a samun wata madogara ta hankali ko ta madda acikin Ilhadi, dazata hana karar da mutanen kasa gaba daya.

Shin duniyar madda batasan kuskure bane ko daidai?

A wannan lokacin, sai karar da mutanen kasa gaba daya da rayasu sukayi daidai a Ilhadi.

Ilhadi shima maginar sa akan imani ne, sai dai imani ne, ba tare da samo gurbin sa daga wani ilimi ko ciratowa (riwayar sa) ko hankali ko dabi'u ba.

## 3- Menene dalili akan samuwar Mahallicci?

Amsa: Dalilan suna da yawa sai dai zamu isu da dalilai biyu:

1- Dalilin samarwa.

2- Dalilin kulawa da kyautatawa.

## 3- Menene ma;anar dalilin samarwa?

Amsa: Dalilin samarwa yana nufin cewa:

Kowane abu fararrene wato an samar dashi bayan bai kasance samamme ba, ba makawa yana da mai fararwa wato: Mai samarwa.

Saboda haka a tare da mu, akwai abin da baya takaituwa gareshi na dalilai akan samuwar Mahallicci - tsarki ya tabbatar maSa - .

Kowacce kwaya a duniya, ita dalilice akan halitta, dan kowane abu fararre, haƙiƙa ya bayyana zuwa samuwa, to shi: Dalili ne ga Mahallicci Mai samarwa.

Kai idan ka duba zuwa samammu, zai bayyana gareka cewa, shi mai bijirowane kuma mai canjawane ba madawwami bane ko na azali, idan haka ne, to shi ba mai isuwu bane da zatinsa, wannan zai sanyaka ka yanke da hankalin ka da cewa yana da wani Mahallicci, bayan nan ganinka zai juya zuwa Mai samarwa da zarar duba ga talikai.

Saboda haka ya mamakin yawan Ayoyin Al-kur'ani acikin juya duba zuwa talikai da samammu a gefan mu, Allah - maɗaukakin sarki - Ya ce: {Ka ce: "Ku dūbi abin da yake cikin sammai da kasa."Kuma äyöyi da gargaɗi bā su waɗatarwa ga mutāne waɗanda bā su yin īmāni.{101}. [Surat Yunus: 101]. kuma Allah - maɗaukakin sarki - Ya ce: {Ah Shin, ba su yi tunāni ba a cikin zukātansu cēwa Allah bai halitta sammai da kasa ba da abin da ke tsakāninsu, fāce da gaskiya da ajali ambatacce? Kuma lalle māsu yawa daga mutāne kāfirai ne ga gamuwa da Ubangijinsu?} {8} [Surat Al-Rum: 8]. kuma Allah - maɗaukakin sarki - Ya ce: {Shin , basuyi dubi ba a cikin mulkin sammai da kasa, da kuma abinda Allah ya halitta daga komai} {185}. [Surat Al-A'araf: 185].

Dukkanin wani abu abin fararwa, to shi: Dalili ne kai tsaye ga Mai samarwa!

## 5- Menene ma'anar dalilin kulawa da kyautatawa?

Amsa: Dalilin Kulawa da kyautatawa yana nufin cewa:

Kowane abu a samuwa, a sake ba kaidi, daga kwayoyin komayya - mafi kankantar jiki na madda da kafashi ya cika, yana kama da kwayar kofy - yana daukar matakin daga matakan kullewa ta aiki. .

Wato yana bada wani aiki abin kebantawa da wata muhimma abar iyakancewa.

Dukkanin kulli na aiki acikin dabi'a, shi daraja ne mai karuwa, akan tsantsar samuwa.

Samuwa matsayi ce.

Kulli kuma mai shiga samamman abu, shi matsayi ne mai karuwa akan tsantsar samuwa.

Dukkanin abinda ke gefan ka, abin kerawa ne da kamanni abin ayyanawa, dan ya bada aikin sa abin iyakancewa.

A wannan yayin dukkanin abinda ke gefan ka yana daukar wani kulli na aiki.

Kulli na aiki shi dalili ne, na aikatawa da samarwa.

A wannan yayin, ba makawa daga Mai samarwa.

Misalin wannan "Fitila": Wannan yana misalta kulli na aiki.

Fitilar wutar lantarki tana haɗuwa daga:

1- Kwan fitila.

2- Waya ta darma; Zata sadar da wutar lantarki ga kwan fitilar.

3- Gas boyayye Yake kare kwan fitilar amma baya aiki tare da ita ko tare da wutar lantarkin.

4- Gilas: Yana hana shigar iska ko fitar gas din boyayye, in ba haka bafa da fitilar ta kone.

5- Ka'idar fitilar: Ana sadar da fitilar, da rufi kuma ta kasance matafiya ga ciratar wutar lantarki.

Anan fitilar wutar lantarki, wani tsari ne acikinsa akwai kulli bazai yiwu a shinfida bayanin sa ba, bayan nan acikin sa akwai nuni na hankali na farko da yake fa'idantar da aiki abin kyautatawa.

Mutumun da yake kore aiki abin kyautatawa game da fitila, ko yake kaddara bayyanars a ta katsahan, shine abin nema da dalili akan hakan!

Wanda ya kera fitilar, yana sani kwarai ma'anar wutar lantarki da matafiyun ta da amfanin fitilar da tasirantuwar fitilar, sabo da haka samuwar fitila dalili ne kai tsaye, akan cewa tana da wanda yayi ta mai kyautatawa, ba wani nau'i ne mara tsari ba cewa kawai anan akwai fitilu mabanbanta a kamannin su, cikakku daga gare shi!

A irin wannan mataki, na kafa hujja na hankali zamu samu cewa kullallan abu a aikace, misalin mutum ne, yana da mai samarwa mai yinsa.

Fitila tana kasancewane daga ababe biyar:

Yayin da mutum yana kasancewa ne, daga abin kasancewa biliyan huɗu a cikin kowacce kwayar garkuwa daga kwayoyin garkuwa na halittar sa.

Abin tabbatarwa guda biliyan huɗu "Harafi ne" da suke kamanta ayyukan kasantacce rayayye, itace ake ambatan ta: Kwayar halitta ta gado, ko DNA waɗan nan haruffan suna samuwa acikin kwalfar gurtsun kowace kwayar garkuwa daga garkuwannin halittar ka.

Idan kayi zatan cewa abubuwa biyar da suka haɗa futila kuma suka keɓantu da ita, suna da wanda yayi su, kai kuma baka da wanda yayi ka, to wannan matsalar ka ce kai kaɗai.

{Shin, an halitta su ne bā daga kōme ba, kō kuwa sū ne māsu yin halitta?} (35). [surat : Al-Dur: 35].

Dukkanin wani abinda ke gefan ka, acikin sa akwai kulli, ba'a samun wani abu acikin dabi'a ko acikin kwayar komayya, ko acikin falakai ko acikin jikin ka a sake, ba tare da wani gwargwado na kullin aiki ba.

Kulli na aiki da aiki ga kowace kwayar komayya, da kuma dukkan na jiki, su wasu al'amura ne samammu acikin kowane abu acikin kasantattu.

Allah - maɗaukakin sarki - Ya ce: {Lalle ne, a cikin halittar sammai da kasa, da sābāwar dare da yini, da jirāge wadaɗnda suke gudana a cikin tēku (ɗauke) da abin da yake amfānin mutāne, da abin da Allah Ya saukar daga sama daga ruwa, sai Ya rāyar da kasa da shi a bāyan mutuwarta, kuma Ya wātsa, a cikinta, daga dukan dabba, kuma da jūyāwar iskōki da girgije hōrarre a tsakānin sama da kasa; hakīka, akwaiāyōyi ga mutāne māsu yin hankali} {14}. [Surat Al-bakara: 164].

Ayoyi a akan wannan suna da yawa sosai:

Ba mai tinawa sai wanda yake amfani da hankalin sa. {Ba mai tinawa sai ma'abota hankali} {7}. [Surat Aal-Imran: 7].

Duk wanda yayi amfani da hankalin sa, ya kuma yi duba acikin samuwa (dalilin samarwa) yayi duba acikin kiyayewa da ayyukan samammu (Dalilin kulawa da kyautatawa) zai yanke kai tsaye da ingancin shiryarwar Mai samarwa a hankalce!

## 6- Me yasa mutum da waninsa daga kasantattu rayayyu basa kasancewa mafararsu kasantattu na farko kananu sosai?

Amsa: Anan akwai matsaloli biyu:

Matsala ta farko: Lallai cewa shi ba'a samun wani dalili guda ɗaya abin lura abisa ciratar wani nau'i daga kasantattu rayayyu zuwa wani nau'in daban, ballantana daga wannan zabura ta kaddarawa mai tsoratarwa, da cewa mutum yazo daga kasantattu na fari.

To ta yaya mai musanta samuwar Allah, zaiyi imani da wannan kaddarawar abar rasawa, daga kowane dalili na kai tsaye, kuma yana yi mana musun kafa hujja ta hankali ta Addini?

Matsala ta biyu: Dacewa da nazariyya ta mafi karancin kwayar gado baya yiwuwa ga kasantacce rayayye, duk yanda kankantarsa take, da ya sauka zuwa mafi karanci daga kwayar gado 200.

Kuma mafi karancin iyaka, daga kwayoyin gado shine: Gwargwado mafi kasakanci daga kwayoyin halitta na gado wanda wani kasantacce rayayye baya rayuwa batatare da shi ba!

Wani kasantacce rayayye bazai kasance ba da ace adadin kwayoyin halittar sa na gado sunyi kasa daga iyakar mafi karanci daga gwargwadan kwayar gado ɗaya.

Gane (Kwayar halitta ta gado): Wani zarene na bayanai, mai kunshe da wani adadi babba na lambobin kwayoyin halitta na gado waɗanda ke tsara bayanai na halittu.

Anan akwai mafi karancin adadin kwayoyin halitta na gado da ake bukata dan rayuwa ta yanda: Waɗan nan kwayoyin halittar na gado ke tsara makamashi - saboda halitta mai rai bazai iya rayuwa ba batatare da makamashin da zai sashi kuzari ba - wasu taron kwayoyin halitta na gadon dake tsarawa dan abinci, da wasu kwayoyin gadon daban suna tsarayawa dan yawaita, da wasun su da suke tsarawa dan ainihin ayyuka na rayuwa, haka nan!

Malamai sun tsaya da kirga iyaka mafi karanci daga kwayoyin halitta na gado mai lazimtar rayuwa, sun tabbatar da cewa su baya yiwuwa suyi kasa da kwayoyin halitta na gado ɗari biyu.

Hakika cibiyar Craig Venter ta binciko cewa, iyaka mafi karanci daga kwayoyin halitta na gado bazai kasance mafi karanci kwayoyin halitta na gado ɗari uku da tamanin da biyu ba.<sup>1</sup>

Hakika malamai sun samu cewa, Mycoplasma (Ita wata kwayar cuta ce) itace mafi kankantar kasantacce rayayye samamme a bayan kasa a sake ba kaidi, tana da kwayoyin halitta na gado 468.

Da al'amarin yakasance madda ne kawai, su kuma halittu tsantsar tsarine na madda, to mu muna cikin bukатуwa zuwa mu faro daga sifili na kwayar halitta ta gado, idan muna nufin wucewa daga sanadarin Haidarajin (Shi wata iskane mara kanshi mara kala da yake a lamba ta ɗaya ajerin lambobin sanadarai na abubuwa) zuwa mutum!.

Sai dai cewa ilimi yana bamu labari cewa shi, ba'a samun wani abu da ake kira kwayar gado ta sifili, ko kwayar gado ɗaya, ko kai kwayar gado ɗari, ilimi yana cewa: Lallai mu muna cikin bukатуwa zuwa wasu tattaro masu girma na daga ababan sani, kamar iyaka mafi karanci, in ba haka bafa kasantacce mai rai da bai bayyana ba tun daga farko.

Babu wani abu na farko a cikin ɗabi'a, kai duk wani tsararren abu ya fara ne da wani kidimewa mai zaman kansa.

Kuma wannan kidimewar zata wanzu a cikin tsarin abin sani, wanda yake tsarawa ga kasantattu kafin su bayyana, wannan kidimewar zata wanzu har abada, dutsen tintube a fuskar musanta samuwar Allah, dutsen tintube a fuskar mai msun halittar Allah!.

Kai kana gaban kebantaccen abin sani biliyan huɗu - waɗancan bayanan samammu acikin kwalfar gurtsun kowace kwayar garkuwa daga kwayoyin garkuwar ka, na asali, domin samar da ayyuka na rayuwa masu muhimmanci.

Mai musanta samuwar Allah. yakasance yana riyawa cewa anan akwai kasantattu, da suka faro daga sifili na kwayar gado, sai dai nazariyyar iyaka mafi karanta, daga kwayoyin gado lalle zasu ga bayan wannan mafarkin.

Kasantattu rayayyu, sun bayyana ababen kullewa a ayyuka tun daga karon farko, in ba haka bafa da basu bayyana ba tun farko!

---

<sup>1</sup> J. Craig Venter Institute (JCVI) sun gudanar da wani bincike dan su gano dukkanin sashin kwayoyin halitta masu mahimmanci wanda yake tasiri akan yadda surar jiki da ɗabi'un halitta zai kasance ta hanyar yin gado na M. genitalium ta hanyar ɗaukar kwayoyin halittar zuwa wani ɗan kankanin kwaya acikin tantanin halittar wani jikin daban ta yanda zai canja a amfanin su kwayoyin halittar. A sakamkon haka sun gano cewa kaso 382 cikin 482 daga cikin kwayoyin halitta da suke canja dukkan bayanai acikin kwayoyin da suke tasirantar da gado izuwa sanadarin furotin (Protein) duk suna da muhimmanci.

## 7- Menene misalai akan dalilin kulawa da kuma kyautatawa?

Amsa: Misalan baza su takaitu ba.

Kuma littattafan dake kan kasa, baza su yalwace su ba.

{Kuma dā dai abin da ke a cikin kasa duka, na itāce, ya zama alkalumma, kuma tēku tanā yi masa tawada, a bayansa da waɗansu tēkuna bakwai kalmōmin Allah ba zā su kāre ba. Lalle, Allah Mabuwāyi ne, Mai hikima} {27}. [Surat Lukman:27].

Kowace kwayar komayya, a cikin kasnatattu, ita dalilin kulawa ce, mun sani a yau, ko kuwa zamu sani gobe da wannan hakikar.

A- Insulin - sanadarin da yake tasiri a jikin halitta wanda yake narka glucose (sukari), wanda Pancrease yake fitar dashi da ainihin gwargwadan sukarin da ka shashi.

B- Karfin bugawar zuciya ga jini, tana daidai tare da kuzarin da gabɓai suke bukata gwargwadan kofarin da akayi.

C- Kananun kofofin uwar hanjin ka dan kada abincin ya komo zuwa bakin ka sai ka cutu.

D- Kananun kofofin fitarwa dan kada tufafin ka su cutu a kowane lokaci.

E- Kasusuwan mahadar keyar ka, basa haɗuwa har sai ka sauko daga cikin mahaifiyar ka, kana mai amintacce da sauki, domin cewa su da sun kasance a haɗe suke da baka sauko daga cikin mahaifiyar ka ba, sai bayan sun karye, kuma girman su ba zai cika ba. har sai girman bargwan ka ya cika.

F- Dukkanin hanyoyin da siginar (Abubuwan da suke motsa jijiyoyi) din jijiyoyin ka da waɗanda suke watsa siginar lantarki (Na jijiyoyi) an lillibesu da abin rufewa - kamar yanda mu mu keyi a yanzu tare da wayoyin lantarki -, dan kada siginal din lantarkin ta goce ko ya tozarta, ko su sa maka takuruwa.

G- Wutar lantarki tana kewayawa a gefen kwalfar gurtsu da saurin kilo mita dubu a sakwan, in ba haka bafa lalle da sun faɗa a cikin kwalfar gurtsun, da aikin karfin fizga tare da kwalfar gurtsu mai wajabtawa, kuma da kasantacce ya rushe tun kafin ya fara, wannan itace saurin abin misali ga yanayin kwayar komayya.

H- Yayin da kwayoyin Haidurojin (Hydrogen) guda biyu suka haɗu to 0.007 % daga tattaran Haidurojin din suna juyawa zuwa makamashi, da ace waɗan nan nauyin sune 0.006 % maimakon 0.007 % to cewa Proton (Wata kwayace da ake samu a cikin kwayar komayya mai ɗauke da alamar + na cajin lantarki) bazai haɗu da Neutron ba (Wata kwayace da ake samu a cikin kwayar komayya da ba ta ɗauke da wata alama ta cajin lantarki), da kasantacce ya gushe tsantsar haidurojin kawai, to da kuma ragowar sinadaran basu bayyana ba, kuma da ace nauyin waɗanda suka juya zuwa makamashin sune 0.008 % a maimakon 0.007 % to da haɗuwar ta wayi gari da gaggawa sosai, al'amarin da zai kai zuwa boyuwar Haidurojin din da gaggawa daga kasantacce, sai rayuwa ta kora tare da shi, to lambar yana lazimta ta zama tsakanin 0.006 % da 0.008 %.

I- Nauyin Electron (Wata kwaya ce da ake samu a cikin kwayar komayya mai ɗauke da alamar- na cajin lantarki), sun misalta 0.2 % daga nauyin Neutron, wannan itace ma'auni na nauyi dan samuwar da kwayar komayyar.

J- Furanni suna fuskanta bayan tsirowa kai tsaye daura da inda hasken yake futowa, tushen tsirran suna fuskanta wajen kasa yayin da furannin suke ni'imtuwa da karfi mai yawa ga hasken, dukkan bayanana da suke bukatar su dan tsayuwa da aikinsu ana samun su a lullube ta cikin irin, akwai Hormones (Sanadaran da suke bada tasiri ga halitta) da suke sarrafa karin girma na tsawo da na faɗi ga tsirrai, da kuma fuskantar tushe, kuma dukkaninsu a lullube suke a cikin iri.

L- Yayin da kai kake cin kayan marmari, masu daɗi sannan ka jefar da bushashshen kwayar iri mara ɗandano nesa da kai, kai da wannan kana bada dama ga waɗancan kayan marmarin da su shuɗar da kwayoyin halittun gadan su, ta yadda kayan marmari zasu baka ɗandano mai daɗi, a yayin da suke boye kwayoyin halittar gadonsu - asalin rayuwarsu - acikin juyar da bushashshen kwayar iri mara tsiro, ba mai ruɗar da kai ba, baka kai ga jefar da waɗan nan iri ba akan kasa, har sai sun fara yayin da yanayi mai dacewa ya samu fitar da wata bishiyar kayan marmari da abinda ke cikinta na rassa da kututtu, dukkanin wannan yana faruwa a cikin 'ya'yan itatuwa baka kiyaye komai.

N- Wanene wanda ya kiyaye bayanai ga waɗancan kayan marmarin, bebaye kurame, ya kuma kiyaye gwargwadan sukari dasu, ta yanda zasu kayatar da kai?

Sannan: waye wanda ya sanya kwayar irin abar karɓa ba, kuma ba mai daɗi ba, har ka guje mata ka jefar da ita nesa da kai?

Sannan; Waye wanda ya cika kwayar irin da bayanai na gado isassu dan ta haifar da wasu tsirrai sababbi da dukkanin rabe-rabensu da ayyukan su?

M- Ya bayyana agare mu a karshe cewa: Takaituwar zati ko takaituwar zati a wuri ɗaya ko a motsi iri ɗaya (Wani hali na zati da yake sanya shi ya takaita a waje ɗaya ko motsi iri ɗaya) waɗanda muke rayuwa acikin ni'imar ta itace samuwar nauyin kasantacce kamar abu ɗaya.

Me ake nufi da takaituwar zati?

Da ace kai zaka hau mota katsahan sai motar ta tsaya, mai zai faru?

Zaka yi gaba ne! ko ba haka ba ne?

Wannan shine abinda yake sa takaituwar zati (wato kokarin motsa jiki mara motsi dan yayi motsi) a wuri ɗaya ko a motsi iri ɗaya, ko takaituwar zati.

Da ace takaituwar zati (wato kokarin motsa jiki mara motsi dan yayi motsi) ya kasance a duniyar mu kasa da yanda yake akansa yanzu, da tashin iska mafi sauki na iya motsa kuramen duwatsu, acikin duniya kamar wannan zamu zama ababen bijirowa ko da yausha ga kai harin kowane nau'ikan abubuwa!

Da ace abinda yake sa takaituwar zati a wuri ɗaya ko a motsi iri ɗaya ya kasance mafi girma daga yanda yake akan sa a yanzu da bamu samu ikon motsa 'yan yatsunmu ba<sup>2</sup>.

Kuma karfin takaituwar zati ko abin da kesa takaituwar zati a wuri ɗaya ko a motsi iri ɗaya suna tsayawa akan dandazo.

Al'amarin da ya dimautar da masana Physics (ilimin sanin ɗabi'a, cewa gungun taurari Milk way (Curewar dukkan taurari da kura da gas a wani tsari mai kama da zagaye idan za'a kalleshi daga sama) gungun taurarin da take ɗauke da tsarin hasken rana, baya tarayya a kiyaye takaituwar zati a wuri ɗaya sai da kaso 0.1 a Miliyan, a yayin da nauyin kasa baya kiyaye takaituwar zati a wuri ɗaya sai da kaso 0.001 a Miliyan.

Cikakkiyar takaituwar zati ko tsayuwar sa, a wuri ɗaya wacce muke rayuwa ta dalilin ta, wacce ta hanayar ta ne muke aiwatar da dukkanin ayyukanmu, itace sakamakon jumlar kuzarin kasantacce kamar abu ɗaya.

{Kuma ba Mu halitta sama da kasā da abin da ke a tsakāninsu ba a kan karya. Wannan shī ne zaton waɗanda suka kāfirta. To, bone ya tabbata ga waɗanda suka kāfirta daga wutā} {27}. [Surat Saad: 27].

Duk lokacin da ilimi ya yalwata, sai abubuwan mamaki na hikima da zirfafa halitta su bayyana!<sup>3</sup>

O- Sannan menene da mun tafi ga ido:

Waccan ni'imar da baza'a iya kaddara gwargwadan ta da kuɗi ba. {Shin bamu sanya masa idanuwa biyu ba} {8}. [Surat Al-Balad: 8].

Daidaiton gani na ido yana daidai da: Mega Pixel (Ma'auni ne da ake auna karfin gani) dari biyar da saba'in.

Ido yana kunshe da mafi tsarkakar kwaya (kwayar ido) a duniya.

Kuma girman mai karbar haske a cikin Retina (wani bangare na ido da yake canja hasken da ya shiga cikin ido zuwa signar lantarki wadda zai maida shi zuwa kwakwalwa dan samar da riska ta gani) faɗinsa baya wuce rabin ma'aunin murabba'in Millimeters (mm<sup>2</sup>), yana banbancewa da ita a tsakanin darajar launi miliyan goma da mafi nisansu mabambamta, lallai shi gajiyarwa ne da halittar Ubangiji mai kayatarwa.

Yayin da kake duba ga wani abu a gabanka, kuma haske yana sauka akan Retina, to cewa shi waɗansu mataakai masu yawa na kimiyya, masu kulli, waɗanda a karshe suke haifar da tafiyar lantarki mai ɗauke da caji (a ido) wannan tafiyar yana ciratarwa daga Retinar zuwa kwakwalwar ka, ta hanyar wayoyin jijiya, kwakwalwa a nan tana tsayawa da fassara kai kawon wannan ciratar wutar lantarkin mai caji akan cewa shine gani, kamar kwakwalwar tana mallakar wani kamus cikakke abin rigaya, yana maida ciratar wutar lantarkin mai ɗauke da caji wanda ya sadu zuwa gare shi zuwa wani ganin abin da ke gaban ka.

Wani abu mai dimautarwa, da kunyi tinani akan sa!

Ka riya: Wannan kwakwalwa, da take yankwanewa acikin akwatin kashi mai duhu - akwatin mai duhu shine mahadar keya da kai -.

Babu mai saduwa da kwakwalwar ka sai ciratar karfin wutar lantarki.

To ta yaya kwakwalwar take iya fassara wannan ciratar akan cewa shine gani?

Ta yaya ya baka gani?

Wannan gajiyawar tana faruwane a lokaci ɗaya da zarar ka bude idanuwan ka, kayi duba!

Haka al'amarin yake dangane da ji:

Yayin da kararrakin sauti suke shiga zuwa gangar kunnenka, sai gangar kunnen ya juyar dasu daga kararrakin sautin zuwa wani motsi irin na inji, sannan wannan motsin na inji ya cirata ta hanyar kasusuwa

---

<sup>2</sup> Nature's Destini: How the laws of Biology Reveal Purpose in the Universe, Michael Denton

<sup>3</sup> Michael Denton ya tattauna wannan mas'alar a rarrabe acikin littafin sa: Gwargwadan ɗabi'a, littafin an fassara shi na yaɗawar Darul Katib ne.

uku kananu sosai acikin kunnen na tsakiya zuwa kunne na ciki wanda zai juyar da ita zuwa tafiyar lantarki mai dauke da caji.

Wannan ciratar na karfin wutar lantarki, zai cirato a yanzu, daga kunne na ciki zuwa kwakwalwa, dan kwakwalwar ta fara rarrabe ciratar karfin wutar lantarkin, zuwa wasu sautukan sai kaji sauti!

Dukkanin wannan yana gudana ne kuma a mafi karanci daga wani yanki na sakwan {Allah ne ya fitar daku daga cikkunan iyayenku baku sanin komai, kuma ya sanya muku ji da gani da zuciya watakila ku zaku gode masa} {78}. [Surat Al-Nahl: 78].

Ka riya cewa kwakwalwa dubbanan siginar lantarki suna saduwa zuwa gare shi, daga ido da kunne da shafa da dandano, daga kuma gabban jiki mabambanta, dan ya rarrabe tsakanin dukkan waƙƙan nan siginar ɗin da kyau, yana daga mafi mamakin abin da yake kasancewa. {Wannan shi ne halittar Allah. To ku nuna mini, "Mene ne waƙƙan da ba Shi ba suka halitta? A'a, azzalumi suna a cikin bata bayananna} {11}. [Surat Lukman: 11]. {Aikin Allah ne wanda ya kyautata kowane abu lallai cewa shi masanine da abinda kuke aikatawa} {88}. [Surat Al-Naml: 88].

Waye zai iya kiyaye wata ni'ima ɗaya daga ni'imomin Allah?

Kayi tinani a cikin kowace gaba a cikin jikin ka, kuma acikin kowane kashi da suke baka damar motsi da gwargwadan su!

Kayi tinani a cikin gabɓai masu laushi, waƙƙanda suke baka damar motsi, ba tare da gogayya ba tsakanin kashi, ba tare da gurjewa ba, waƙƙan nan gabobin waƙƙanda Allah ya sanya maiko a cikinsu kamar kitse, wanda ake sanyawa a cikin gabubuwan injina!

Kayi tinani acikin ni'imomin Allah, kana mai lura kana mai godiya ga ni'imomin sa - tsarki ya tabbatar maSa -.

Ni'imomin Allah basa kirguwa. {Ashe, ba ku gani ba, cewa Allah Ya hore muku abin da ke a cikin sammai da abin da ke a cikin kasā, kuma Ya zuba ni'imominsa a kanku, bayanannu da boyayyu? Kuma akwai daga mutane wanda ke yin jidali ga al'amarin Allah, ba da wani ilmi ba, kuma ba da wata shiriyar ba, kuma ba da wani littafi mai haskakawa ba} {20}. [Surat Lukman: 20].

## **8- Wasu daga ciin masu musanta samuwar Allah yana sukar dalilin kulawa sai yace ai anan akwai wasu abubuwa waƙƙanda ba na misaliyya bane (Wata matafiyace ta falsafa da take sanya tinani mai bi da suranta abu a tinani), misali: Rashin lafiyoyi da girgizar kasa?**

Amsa: Rashin samun wasu abubuwa ababen kyautatawa a kasantacce a bisa iyakar bayanin mulhidi baya kore samuwar kautatawa.

Shi da hakan yana karfafa, samuwar kyautatawa a cikin duniya.

In da ace a can babu kyautatawa tun asali, da mulhidi bai riski samuwar wasu abubuwa ba ababen kyautatawa ba.

To ta yaya zaka din ga magana, game da wani aibi acikin tsarawa a cikin duniya ba tare da tsarin ba?

Amma abinda suke siffanta shi da cewa shi ba abin kyautatawa bane, to wannan takaituwa ne a ilimi, ko takaituwa a riskar hikima, daga abubuwa.

Muminai basa faɗin cewa kasantacce abin kyautatawa ne, dan haka masibu baza su afku acikinsa ba, kawai suna cewa lallai cewa: Kasantacce abin kyautatawa ne, dan haka wani abu bazai afku acikinsa ba batare da wata manufa ba.

Matsayar mulhidi mai kamanceceniya ne da wanda yake kore kyautatawa daga kumbo (wani inji da yake tashi ya ratsa sararin samaniya) dan samuwar wani gwargwado mai girma, daga sanadaran fetir acikinsa, wacce zata iya tarwatsa kumbon a kowane kifatawr ido<sup>4</sup>

Duniya ba'a tsarata ba dan ta zama duniya ta har abada, ko mara farko, mu ma ba'a tsaramu ba dan mu zama iyayen giji bane?

ba haka ba, mu ababen tsarawane dan a jarrabamu da alheri da sharri. {Kuma muna jarrabarku da sharri da alheri domin fitina, kuma garemu zaku koma} {25}. [Surat Al-Anbiya: 25].

Alheri da sharri, da kowace fitina, suna kewayowane a fagen hikima da abinda Ubangiji Ya so.

---

<sup>4</sup> Zahirar sukar Addini a cikin falsafar zamani, na Dr. Sulfan al-Umari, rubutu ne dan samun shaidar Digiri na uku.



## **9- Me zai hana ya kasance anan akwai wani dalili na madda, da ya samar da kasantacce, misali akan haka: Wata wayewa daban ko wani abu daban? Dan me yasa Ubangijin tun fil azal a iyakancewa?**

Amsa: Anan akwa wata ka'idah wacee malaman Musulunci suka tabbatar da ita tun sama da shekara dubu a misali, wannan ka'idar tana cewa lallai cewa: "Tasalsul (Jerantuwa kamar daga wannan sai wannan sai wannan har zuwa rashin karshe) a cikin masu aiki, yana kaiwa a larura zuwa rashin afkuwar ayyuka"<sup>5</sup>

Tasalsul (jerantuwa) acikin masu aiki wato: Samun mafi yawa daga mahallicci, acikin wannan tambayar, a wurinmu akwai wani cigaban (wayewa) daban da wani cigaban da ya rigayeshi da ya haifar da shi, da wani cigaban daya rigayesu ya kuma haifar da su haka nan, to wannan shine Tasalsul a cikin masu halitta.

Wannan Tasalsun din yana kaiwa da larura zuwa rashin afkuwar ayyuka.

Rashin afkuwar ayyuka wato: Rashin bayyanar ababen halitta misalin kasantacce da mutum da wasunsu. To Tasalsul a cikin masu aiki yana kaiwa zuwa rashin bayyanar kasantacce da samuwa.

Da ace daya daga cigaba (wayewa) bayyanar sa yana tsayawa akan wani cigaban daban daya farar da shi, daya cigaban bayyanar sa yana tsayawa akan wani cigaban da ya rigaye shi akansa ya kuma farar da shi, hakanan har zuwa inda babu karshe, wannan cigaban bazai bayyana ba ko wanda ya rigaye shi ko kuma wadanda suka rigaye su, kuma samuwa ko kowane abu daban bazai bayyan ba.

Domin cewa kowane cigaba bayyanar sa tana tsayawa ne akan cigaban daya rigaye shi, haka nan bayan nan ba wani cigaba da zai bayyana, kuma da wani abu bazai bayyan ba.

To babu makawa daga wani Mahallicci a farko mara farko da Ya samar da kowane abu!

Da Tsalsul ya kasance babu karshe, kuma kowane kewaye acikin sarkar, yana dogarane akan wande ke gaban sa, to da ba'a samar da ababen halitta ko halitta ko samammu ba, domin mai aiki samuwar sa zai tsaya ne akan wani mai aiki da zai rigaye shi, kuma wanda ya rigayeshin yana tsayawane akan wanda ya rigayesu haka nan, bayan nan baza'a samar da kowane abu ba.

To babu makawa da sarkar ta tsaya a wani iyaka.

A nan zamu kudire a yanke da Mahallicci na farko wanda wani abu bai rigayeShi ba!

## **10- Mu muna sanin ka'idojin da suke hukunta kasantacce, kuma muna sanin sabibin girgizar kasa sosai, to saboda me muke bukатуwa zuwa mahallicci tunda mun san ka'idojin?**

Amsa: Mulhidi yana kaddara cewa ka'idojin suna isa ga halittar kasantacce da bayyanar sa, hakika wasu daga mulhidai sun dogara akan tunanin "Dokokin fizgegeniya (Su wasu zahira ne na dabi'a wanda motsa kowane abu da karkatar sa yake cika ta hanyar sa daga ciki akwai taurari har haske)" kuma cewa shi ya isa dan bayyanar kasantacce, ba tare da duban faduwar wannan riyawar ba, da zarar tinani a cikin ainihin kanunul Jazibiyya, ko wanene yasa ka'idojin, ko wanene ya bashi siffar shiga da bayyanar da gurbi? ba tare da duban wadan nan bayyananun abubuwa na farko to lallai cewa dokar gravity (wani karfi da yake sanya abubuwa suke jawuwa zuwa kasa ko junan su) baya kaiwa zuwa murgina kwallan bilyad (billiard).

To ka'idar ita kadai gajiyayiyace daga kowane abu ba tare da bayyanar abun ba.

To gravity bai samar da ita bilyad din ba, kadai yana motsata ne, idan ta bayyana aka kuma bugeta da sandar bilyad din.

To Kanun na Jazibiyya ba wani abune mai zaman kansa ba, kawai shi wata siffa ce ga faruwa na dabi'a. kuma dokokin gravity, ba zai motsa bilyad din ba tare da wani karfi da za'a danna akan sandar bilyad din ba ta kuma motsa ta, a nan kawai kwallon bilyad din yana motsawa kuma gurbin dokokin gravity suna bayyana.

saidai mulhidi yana kaddara cewa samuwar dokar gravity tana isa ga halittar bilyad din da kuma sandar bilyad din da kuma murginar kwallon!

To a cikin su biyun wannene mafi kusanci daga hankali ko mafurta a cikin dalilin bayyanar wannan kasantaccen: Shin Mahalliccin ne ko dokar?

---

<sup>5</sup> Zahirar sukar Addini a cikin falsafar zamani, na Dr. Sulfan Al-Umari, rubune dan samun shaidar Digiri na uku.

Misali kanunun na konewa ta ciki, a cikin injin mota bazata taba halittar injin motar ba.

Da ace mun raba ka'idojin konewa na ciki, zuwa injin mota to lallai cewa injin bazai yi aiki ba, to babu makawa daga fetur, wanda zai bada dama, babu makawa daga tartatsin konewa, kuma babu makawa kafin hakan daga samuwar injin, to anan da'idojin konewa na ciki zasu bayyana suyi aiki a injin!

A hankali babu wani kaddarawar cewa ka'idojin konewa na ciki suna isuwa dan halittar injin da tartatsin konewar da fetur da direban da hanya.

To tunanin isuwa da doka, dan fassara bayyanar kasantacce, ita fikirace bata dangantuwa ga hankali a cikin kowane abu.

Sannan lallai cewa wannan fikirar, da ace mun kaddarata to zata shigar damu a cikin jerantuwar ta masu aiki, wanda muka yi bayanin sa acikin amsa tambayar da ta gabata, to waye ya halicci wannan ka'idar, kuma wanene ya samar da ita, da sun riya cewa ita wata ka'idar ce daban to da mun shiga a cikin jerantuwar ta masu aiki, wanda yake hukunta rashin bayyanar kowacce ka'ida ko kowane abin samuwa.

## **11- Mai zai hana da ya kasance mafarar kasantacce shine bijirawar katsahan?**

Amsa: Fada da katsahan shi jahiltar tushen kaddarawa ne; domin cewa ita katsahan, tana da sharuɗɗa guda biyu waɗanda baza su rabu da ita ba.

Sune: Zamani da guri.

Bijirawa katsahan tana shardanta wani zamanin da zata tabbata acikin sa, da farar da gurbin ta.

Kuma tana shardanta madda ta wuri da zata tabbata acikin sa, ta hanyar fitar da abin aikatarar ta.

To ta yaya zamu ce da wani kokari ga bijirawa katsahan acikin samar da kasantacce, tare da cewa kasancewar mu yazo daga rashin zamani da rashin guri?

Kuma ta yaya gurbin katsahan zai bayyana ba tare da katsahan din ba ita kanta ba?

Kuma ta yaya katsahan zata bada wani gurbi kafin kasancewar ta, kuma samuwar zamani da samuwar guri waɗanda sune sharuɗɗa biyu na bijirawa katsahan na asali?

## **12- Ta yaya zamuyiwa Mulhidi raddi, wanda yake cewa kasantacce bashi da farko?**

Amsa: Dacewa da doka ta biyu ta Thermodynamic (karantar kimiyya da ta alakar tsakanin zafi da aiki da motsi) yana kore kasantacce ya kasance bashi da farko.

Dan bayyana wannan dokar din, zamu buga wannan misalin dan yin bayanin sa; Da ace a gurin ka akwai kofin ruwa tafasashe aciki daki, to lallai cewa zafin zai cirata daga tafasashe ruwan zuwa yanayin dakin, har darajar zafin dakin tayi daidai da darajar zafin kofin, wannan shine doka ta biyu ta Thermodynamic, yayin da makamashi yake nasuwa daga sama zuwa kasa tsawon lokaci.

Wannan dokar din yana faruwane a cikin kowane abu a cikin kasantacce kuma akowane kiftawar ido tun daga bayyanar kasantacce, har sai zafin kowane abu yayi daidai da kowane abu acikin kasantacce, yayin da zafin kowane abu yayi daidai acikin kasantacce daga abinda ake kira da: Mutuwar zafi ga kasantacce (Kasantacce bashi da wani yanayi na rashin tsarin alakar zafi da aiki da motsi) zai faru. Da ace kasantacce ya kasance bashi da farko to da abin kaddarawa shine ya wayi gari abin tsayawa a yanzu - a mace dan zafi -, sai dai abinda yake a aikace cewa kasantacce a yanzu yana cikin hali mafi karanci daga Maximum Entropy (yiwuwar yaɗuwar abinda yake bayyana ilimin da muke da shi a yanzu akan wani tsari shine wanda yafi girman adadin karfi da bai kai adadin da za'ayi amfani dashi wajen aiki ba) bai kai ga mutuwar zafi ba bayan nan, a wannan lokacin shi bai zama mara farko ba, kai yana da farko matabbaci da zamani da guri suka bayyana tare da ita.

Hakika ya tabbata da cewa da ita kanta dokar din cewa kasantacce ya fara wajen iyakar Minimum Entropy (mafi karanci adadin karfi da baikai adadin da za'ayi amfani da shi wajen aiki ba), wannan yana nufin cewa faruwar sa ta kasance akan wannan misalin daya gabata - abin kayatacce ne -.

Wannan shine ka'ida ta ilimi a wani bangaren, yayin da ilhadi yana wani bangaren daban tabbas.

## **13- Sabo da me ba'a dabbaka kannun na sababi (Babu makawa daga samun abubuwan da zasu kai zuwa sakamako, sai dai su basa farar da sakamakon da kansu) akan mahalicci? ko da wata sigar daban,: Waye ya halicci mahaliccin?**

Amsa: Da farko: Mahallicci ka'idojin ababen halittarsa basa dabbakuwa akansa wannan wani al'amari ne bayyananne.

In ba haka bafa da sai muce: Waye ya dafa mai dafa abinci?

Kuma wanene ya shafawa mai man mai?

Mahalicci a bayyane yake cewa Shi Mai samar da zamani ne da guri, dan haka ka'idojin basa dabbakuwa akan Sa, shine wanda Ya samar dasu - tsarki ya tabbatar masa -!

Na biyu: Kowane abu fararre yana da wanda ya farar dashi, wannan ingantacce ne, sai dai Mahallicci. (Babu wani abunda yai kama da Shi) [Surat Al-Shura: 11]

Na uku: Mahallicci ba fararre bane - kai Shi bashi da farko - to ta yaya zamuwaye ya halicce Shi?

Na huɗu: Ba makawa da Mahallicci Ya zama bashi da farko, wajibnin samuwa, inba haka bafa da mun shiga acikin mushkilar "Tasalsul acikin masu aiki wanda da larura yake kaiwa zuwa rashin afkuwar ayyuka" wannan shine abinda mukayi bayanin sa kafin lokaci kadan a rarrabe, babu makawa da Mahallicci Ya zama mai wajibin samuwa tun farko mara farko - tsarki ya tabbatar maSa -.

## **14- Kasantacce mai girmane, to yaya zamu zama da yanayin giraman namu karami ababan tabbatarwa a cikin wannan kasantaccen mai girma?**

Amsa: Mulhidi yana sanya kaddarawa tauyayye sai yace: Duk da cewa kasantacce mai girma ne, a wannan lokacin, mutum ba ginshiki bane a cikin wannan kasantaccen.

Wannan kaddarawar, abin ginawa ne akan wata Muƙaddima: Duk da cewa gonar mai faɗi ce sosai amma mai ita jikin sa karami ne sosai, inka danganta da ita a wannan lokacin: Shi ba mai ita bane!

Al'amarin ba wai da girman jiki bane kai tsaye.

Dabi'un da suke babu wani girman jiki na madda, sune ma'auni mafi girma a cikin fitawa tsakanin mafi girman mutane da mafi kaskancin mutane.

Mutane ana auna su ne da dabi'unsu.

To mas'alar girma ba sune ma'auni ba!

Kubar mu, mu buga wannan misalin: Da ace a wurin mu akwai wani sarki ,wannan sarkin yayiwa dansa wasiyya da wasu daga wasiyyoyi, da nasihohi, ya rubuta masa littafi a kan haka, shin zai yiwu ga wani mai tawaye yazo yace: Ta yaya a samu wannan sarkin ya mallaki miliyoyin fadojin nan da filayen nan masu faɗi, waɗanda babu iyaka gare su, da ya bada muhimmanci (kulawa) ga dansa wannan wanda girman jikin sa da nauyin sa, basu kai ɗaya bisa miliyan ba, ta yanda zai mallaki wannan mulkin na filaye da fadoji?

Misali mafi ɗaukaka ya tabbata ga Allah.

Shin wannan tawayen (bijirewa) abin hankaltuwa ne tun asali?

Al'amarin bai zamo da girman jiki ba ko da awo.

Kuma sannan shin wannan kasantaccen bai fara daga ɗigon maniyi mafi kanƙanta daga kan kusa da biliyoyi, kamar yanda kowane masanin Physics yake tabbatarwa ba?

Idan hakane girman jikin na dangantaka ne.

Sannan me yake cutar da mulhidi cewa Allah Yana halittar abin da yake so ta yanda Yake so?

Shin Ubangiji yana fama ne da tawaya, acikin abubuwan da suke shigowa, har ya ciyar da gwargwadan bukata?

Allah Ya ɗaukaka game da hakan.

Sai dai shin a aikace muna misalta wani ginshiki a cikin wannan kasantaccen?

Eh kai ya kai mutum: ginshikin wannan kasantaccen da taklifi na Ubangiji.

Taklifi na Ubangiji shine: Addini.

Addini shine amanar da ka ɗauke ta, shine jarrabawa mafi girma, wanda kai abin nema ne da bada shi.

Kai ya kai mutum abin nemane da bauta ga Allah - maɗaukakin sarki -, da wannan ne za ka zama abin cusawa a cikin wannan kasantaccen, kai ginshikin wannan kasantaccen ne bada girman jikinka ba ba kuma da karfin ka ba kuma bada ikon ka ba kadai da taklifi na Ubangiji.

Kai ne mai iko ne abisa aikata alheri da barin sharri ... mai iko akan imani da kafirci.

Dukkanin mu yana sanin cewa shi abin ɗorawa shari'a ne daidai ne mun so ko mun ki!

Mulhidi da mumuni da wanda ban sani ba, kowa yana sanin cewa shi abin ɗorawa shari'a ne, kuma yana jin takliffin Ubangiji, kuma yana fama da raɗaɗi na rai , yayin fahimtar sa da cewa abin da yayi mai munanawa ne na ɗabi'u, yana sanin cewa a tare da shi (akwai karɓar umarnin) ka aikata ko (hanin) kada ka aikata, aikata alkhairi, kada ka aikata sharri, kuma ya sani a kansa cewa shi abin nema ne!

Mu muna cikin cusawar wannan kasantaccen a taklifanci (Dora shari'a).

Kuma dai mu muna cikin ginshikin wannan kasantaccen ta riska da sani, mu muna riska muna kiyayewa muna hankalta, kuma muna sanin haƙiƙar samuwar mu da kuma haƙiƙar kasantacce a gefan mu, kuma muna fahimtar samuwar mu sosai.

Mu ababen nema ne, ababen kamu, ababan ɗorawa shari'a, ababen yiwa hisabi.

Mu mai kasancewa mai riska ga tsoron tanadi da kulawa, mu mai kasacewa ne mai riska ga kyautatawa, mu mai kasancewa ne mai iko akan zartar da abinda aka ɗora masa shi ko kafircewa da abin da aka ɗora masa, mu muna da iko sosai akan jarrabawa, mu muna da iko akan imani da kafirci.

Mu muna cikin ginshikin wannan kasantaccen. {Lalle Mū, Mun gitta amāna ga sammai da kasā da duwātsu, sai suka ki daukarta kuma sukaji tsōro daga gare ta, kuma mutum ya ɗauke ta, lalle shī (mutum) ya kasance mai yawan zālunci, mai yawan jāhilci} {72}. [Surat Al-Ahzab: 72].

## **15-Wasu daga cikin Mulhidai suna cewa: Ana samun da yawa daga taurari, bayan nan a binciken kaddarawa, yana daga dabi'a cewa yakasance anan akwai wani tauraro ga rayuwa... shin wannan kafa hujjar yana inganta?**

Amsa; Menene alakar taurari masu yawa, da sukan dalilin kyautatawa?

Mas'alar bata zamo maddodi na farko ba.

Bai zamo cewa ni ina cikin wani daji mai cike da dukkanin korren shukoki da 'ya'yan itatuwa da dabbobi, ma'anar hakan bai zamo cewa kwaryar dafaffen abinci, abin sha'awa zata bayyana katsahan acikin tsakiyar dajin ba, mas'alar bata zamo maddodi na farko ba!

Kuma bai zamo ma'anar samuwar rairayi acikin hamadar duniya, ma'anar sa bai zamo cewa ni zan samu na'urori masu sarrafa lambobi da kuma kwakwalen injina masu aiki da lantarki waɗanda ake yinsu daga rairayi, a gefena a kowane wuri a cikin hamada!

Al'amarin ba wai maddodi ne na farko ba, al'amarin aiki ne da kyautatawa.

Bawai kawai samun wasu tattaren taurari bane, su zama sun isu da cewa wani tauraron ya bayyana da wannan kyautatawar kamar kasa.

Al'amarin kyautatawa ne da halitta da aiki. {Aikin Allah ne wanda ya kyautata kowane abu} {88}. [Surat Al-Naml: 88].

Samun wasu taurarin daban masu yawa, baya kubutarwa a sake, samun wata rayuwar abisa tauraron kasa.

Samuwar wasu duniyoyin daban baya tabbatar da tsarin kwayoyin halitta a jikinka daga haruffa biliyan huɗu waɗanda suke sarrafa dukkan ayyukanka da gabɓanka da sanadaran da ke sarrafa halitta, da kiyayewa mai kayatarwa, tun kafin a same ka kai da kanka!

Rayuwa abar sanice ba wai madda bace.

Da ace zamu hau ni da ɗaya daga cikin mulhidai akan ɗaya daga duniyoyi, mu binciko wata na'ura mai rikitarwa wacce take aiki na ban mamaki, ko da bamu fahimci aikin sa ba bayan nan, shin zai yiwu a musanta wanda yayi wannan na'urar saboda kawai girman duniyar da mu muke akanta?

bayyana ta hankali, tana tunkuɗa mu, ni da mulhidi yayin da muka ga wannan na'ura dan faɗa da Mai samarwa kuma Mai iko.

Wanda yake musanta wannan bayyana ta hankali, wanda yake musun Mai samarwa shine abin nema da dalili ba wai mai tabbatarwa ba.

Mulhidi a cikin wannan kasantaccen mai ban mmaki mai kyau, shine abin nema da dalili, ba wai mumini ba!

Wani lokaci mulhidi (Mai akidar) bansan cewa akwai Allah ko babu ba, shine Carl Sagan ya rubuta wata riwaya sunanta " Contact", yana hakaitowa acikinta cewa ta yaya malamai suke bincike game da basira a wajen kasa.

A cikin riwayar ta riwaya malamai sun gano wata sarƙa mai tsawo daga lambobi na farko mai gabatowa daga sararin waje; domin cewa wannan jerantuwa ta farko tana fa'idantar da wata kima ta horarwa abar iyakancewa, wata kima ce da take nuni akan wani nau'i na kiyayewa, sai wannan ya zama wani dalili na hankali mai isa dan su yarda a yanke cewa wannan sakon mai gabatowa ne daga wani cigaban daban da yake kofarin saduwa tare da mu!

Labari mai daɗi shine cewa Carl Sagan mai akidar bansani ba shin akwai Allah ko babu mashahuri, saidai hankalin sa yana miƙa wuya ga tabbacin cewa kulli da tsari, acikin wani sako karami, shine dalili akan hujjar samarwa da kyautatawa!

Sarka kawai daga lambobi na farko zaka yarda a yanke da samuwar cigaba mai girma, to ta yaya zaka danganta harafi biliyan huɗu a cikin kowace sanadarin rayuwa (Itace sanadari ta tushe wacce kowane

mai rai yake kasancewa daga gare ta) daga maddodin jikinka, waƙanda da wani harafi daga garesu ya baci da watakila masifa ta faru, to ta yaya zaka danganta dukkan wannan kyautatawar zuwa yaudare-yaudaren ilhadi na rashin hankali?

Baya zamowa daga hankali a cikin wani abu yarda da hukunci zuwa ga yaudare-yaudare, dan hana fassara mabayyana a fagenta na shiryarwa akan mahalicci. {Ka ce: "Ku dūbi abin da yake cikin sammai da kasa."Kuma āyōyi da gargadi bā su waɗatarwa ga mutāne waɗanda bā su yin imāni.{101}. [Surat Yunus: 101].

## **16- Me yasa bai zamo akwai sama da Mahalicci mara farko ba?**

Allah - maƙaukakin sarki - Ya ce: {Da ace a cikinsu akwai wasu ababen bautar ba Allah ba to da sun baci} {22} [Surat Al-Anbiya: 22].

Samuwar wani abin bautar tare da Allah yana hukunta gididdiguwa (yawaita), kididdiguwa tana lazimtar da bukatuwa.

Bukatuwa ga Mahalicci - tsarki ya tabbatar maSa yana lazimtar rashin amintar da kasantacce, kuma cewa shi zai faɗi...yana lazimtar bacin kasantacce.

Babu lamuni ga wanzuwar kasantacce tare da wani abin bauta mai bukatuwa!

{Dā waɗansu abūbuwan bautawa sun kasance a cikinsu (sama da kasa) fāce Allah, haƙīka dā su biyun sun bāci. Sabōda haka tsarki ya tabbata ga Allah Ubangijin Al'arshi daga abin da suke siffantāwa} {22}. [Surat Al-Anbiya: 22].

Mahalicci Ya tsarkaka daga bukata da bukatuwa Shi Mawadaci ne tabbatacce da kanSa tsarki ya tabbatar maSa.

Ka kara ga abinda ya gabata: Lallai cewa shi da ace yakasance acikin su akwai ababen bautawa guda biyu ko sama da haka to yiwuwar karo shine mafi kusa a hankalce daga dacewa, domin mafi yawa daga abin bauta ɗaya yana nufin mafi yawa daga mashi'a da mafi yawa daga nufi, kuma kididdiguwar manufofi yana nufin bukatuwar kowane ɗaya, wannan yana lazimtar bacin sammai da kasa.

Dabi'ar mutum da aka halicceshi akanta tana yarda ayanke da cewa Allah Shi kaɗai ne, da ace masanin Pysics ko wanin sa zasu yi duba a cikin wannan kasantaccen babu abinda zai suranta gare shi sai Mahalicci ɗaya to wannan itace ɗabi'ar da aka halicci mutum akanta.

## **17- Saboda me Addini?**

Amsa: Mafi munin ɗabi'ar Mulhidi (Antony Garrard Netwoton Flew) yana imani da cewa gaskiya tafi karya, shin ba haka bane?

Ashras Mulhidi yana imani da cewa, amana tafi ha'inci, shin ba haka bane?

Waɗan nan ma'anonin kalmomin, ba daga wannan duniyar bane, kuma a duniya ta madda babu abinda zai kubutar da ma'anar su, ko abinda suke hukuntawa.

Mene ne ma'anar gaskiya?

Menene ma'anar amana?

Shin da ace mun tsaya da bincika zirfafen kwayar komayya, shin za mu lura da ma'anoni misali: Gaskiya ko karya?

Shin da ace za mu lura da tsarin kimiyyar taurari na bangaren abinda suka kunsu da motsin su a sararin Subhana ko kuma kimiyyar sanadaran dake sarrafa halitta za mu lura da: Amana ko ha'inci?

Waɗan nan wasu ma'anonin kalmomi ne ba daga wannan duniyar ta madda ba.

Sai dai su wasu ma'anonin kalmomi ne na haƙīka.

Kai su suna daga mafi girman al'amura.

Kimmar mutum (tana tabbata) da ɗabi'un sa ne. bada girman jikinsa na madda ba, kuma bada adadin kanƙantar sa bane, ba kuma da matsayin ikon sanadarin rayuwar sa bane.

Kimmar mutum tana tabbata ne ta hanyar lazimtar sa da taklif na Ubangiji a cikin sa.

Wannan kimar wani abu baya tarayya acikin ta tare da mutum daga duniya ta madda.

Acan akwai wani mutum na gari da wani mutum batacce.

Sai dai ba'a samun dutse na gari, da bataccen dutse.

Kuma bama lura da wani tauraro amintacce da tauraro maha'inci.

Mutum kawai shine abin nufi da kima, kuma abin nufi da manufa, kuma abin nufi da samuwa.

Mutum da Aljani kawai sune suke game fahimtar cewa shi abin ɗorawa shari'ane.

Ji da ma'anar ɗabi'u ba komai bane, sai wani yanki daga ɗabi'ar da aka halicci mutum akanta, ta taklifanci na Allah, acikin kowanne daga cikin mu.

Addini larura ne ga fahimtar mutum.

Addini shine ɗaya, wanda yake kubutar da ma'anar ɗabi'u, kuma saboda me suka samu, kuma saboda me muke jin larurar lazimtuwa da su.

Abu ɗaya wanda yake bawa ɗabi'u siffar su, shine Addini.

ɗabi'u fahimtar su bata yiwuwa sai acikin fagen taklif na Ubangiji.

Kuma sanin me yasa su ɗabi'un da aka halicci mutum akansu, acikin jinsin mutum baya yiwuwa sai ta hanyar Addini.

Kuma ta hanyar Addini ne muke sanin manufar samuwa, muke kuma sanin cewa ɗabi'un da muke ji da larurar lazimtuwar su, koda bamu lazimta dasu ba, su wani yanki ne daga taklif na Allah.

Addini larura ne na mutum.

Ta hanyar Addini kuma muke sanin dan me yasa muke a nan?

Kuma muke sanin menene bayan mutuwa?

Muke sanin ma'anar samuwa.

Muke sanin menene abin nema daga gare mu a cikin wannan samuwar?

Addini tilas ne ga sanin mafi muhimmancin abinda yake shagaltar da mutum.

Sabo da haka da rashin Addini gaba ɗayan ta take juyawa zuwa cikakken bata da cikakken rashi. Ibnul Kayyim - Allah Yayi masa rahama - yana cewa; "Babu hanya zuwa arziki da rabauta, ba a duniya ko a lahira ba, saidai a hannun Manzanni, kuma babu hanya zuwa sanin tsattsarka da mummuna a rarrabe, sai ta ɓangaren su, kuma babu mai samun yardar Allah kwata-kwata sai a hannun su".<sup>6</sup>

Duniya mai duhuce abar la'anta, sai dai abin da ranar Addini da ranar Manzanci suka fito akansa kamar yanda babban malamin Musulunci IbnTaimiyya - Allah Yayi masa rahama - yake faɗa.<sup>7</sup>

Da rashin Addini ba'a sanin manufar samuwa ko ma'anar alheri ko kimarsa.

Da wanin sakonni duniya zata canja zuwa Absurdism (Kokarin mutum dan gano kasantacce karshe ya kare da rashin nasara ) mai tsoratarwa.

Lokacin da Addini yake boyuwa, kuma mutum yake musun Annabta a lokacin ta, to mutum zai juya zuwa sharat taurari, kamar yanda Carl Sagan yake faɗa, da kwari kamar yanda Sartre (Shine Jean Paul Sartre) yake faɗa.<sup>8</sup>

Mutum yana wayar gari a aikace dusa a kimiyya ko da ma'ana mafi zirfi datti a kimiyya, kamar yanda Stephan Hawking yake faɗa.<sup>9</sup>

Annabta itace bugun zuciyar samuwa mafi kaɗaita, batara da Annabta ba mafi kayatarwa daga ababen kirfira da mafi daɗin sha'awe-sha'awe zasu canja zuwa tsoro!

Da rashin Addini, duniya zata canja da dukkanin kyanta zuwa fatalwoyi masu ban tsoro.

Kai da ka tambayi kowane mulhidi abisa kowace tambaya ta samuwa misali: Dan me yasa muke anan a cikin wannan duniyar ko menene bayan mutuwa?

Lallai cewa ko dai ya yaudarar da tambayarka, ko ya lazimci bebentaka cikakkiya.

A wannan lokacin Addini shine mahukuntar ɗabi'a ga fahimtar mutum da fahimtar larurar kimomin ɗabi'u, kuma tilas ne ga sanin samuwa da manufa daga samuwar, da tabbatar da bauta da Allah waccan bautar da tsira yake da ita.

## **18- Me zai hana waɗan nan ɗabi'un su zama sakamakon kwakwalwa ko abin al'umma?**

Amsa: kwakwalwa tana haɗuwa daga ababen kasancewa na madda, waɗanda suke acikin duniyar madda dai-dai da dai-dai!

Aduk ta yadda kwakwalwa ta kullu, ko ababen hauhawarta na madda suka kullu, to tattaran ziruka bazai bada sakamkon komai ba sai zero!

Idan madda ta kasance bata sanin alheri ko sharri to kwakwalwa ma kamar haka take!

Anan zamu tambayi mulhidi: Ta yaya ma'anar alheri da sharri suka bayyana, idan duniyar madda gaba ɗayanta ta kasance mai karkacewa a ɗabi'u, kuma bai san alheri ko sharri ba?

---

<sup>6</sup> Zadul Ma'ad 1-68.

<sup>7</sup> Majmu'ul Fatawa 19-9394.

<sup>8</sup> Tushem da aka samo bidiyo: The Shores of the Cosmic Ocean [Episode 1] Wasu sashi na halittar mu ya sani daga nan ne muka futo. Kuma muna marmarin dawowa, kuma zamu iya. Saboda sararin samaniya yana tare da mu. Mu anyimu ne daga kayan tauraro. Mu hanya ce ga sararin samaniyar ta san kanta. 06 min 04 sec. Amma kasancewar mutum kwari to haƙiƙa Sartre ya ambata a cikin riwarsa Nausea (Littafi na labari wallafar Sartre).

<sup>9</sup> Daga tattaunawa tare da Ken Campbell a (shirin) Reality on the Rocks: Beyond Our Ken (Haƙiƙanin lamari akan duwatsu nesa da hangen mu, 1995.

Tamabaya ta biyu: Me zai hana hani na kwakwalwa daga halakar da mutanen kasa gaba daya?  
Kuma mezai hana hani na kwakwalwa daga shigar da asalin mutum na kasa tarkunan dabbobi?  
Me zai hana hani na kwakwalwa daga halakar da marasa lafiya, da masu bukata ta musamman, da gajiyayyu, da asalilika na kasa, kamar yanda ya faru a cikin mashru'i na wanzuwar fifiko da yawaita ga daidaike saboda sabani a zahiri wanda Nazi yayi shi - Mashru'in Akshin ti fur -? <sup>10</sup>  
Wadān nan tambayoyin, kwakwalwa ta madda bata mallakar amsa game dasu da kuskurantarwa ko ingantawa.

Kwakwalwa mai kaucewa ce a cike daga bangaren dabi'u, domin cewa shi yana hauhawa daga ainihin kwayoyin komayya na kasa.

Babu wata alaƙa tsakanin kwakwalwa da dabi'u ko a kusa ko a nesa.

Amma tinanin cewa al'umma itace mafarar dabi'u, to wannan tinani ne baƙo, domin cewa dabi'u suna nufin mutum, kamar mutum ne kuma al'umma basu zama kamar al'umma ba.

Sannan lallai cewa al'umma itace ainihin ababen yin madda, bayan nan to taron zeruka wani karon daban bazai bayar da sakamakon komai ba sai zero, to ta yaya al'umma za ta bayar da sakamakon dabi'u, alhali su basa dangantuwa ga duniyar madda tun asali?

Sannan da ace wannan zancen ya inganta, mun dauki cewa dabi'u sune sakamakon al'umma to anan Nazi zai wayi gari abin zubawa acikin halakar wanin sa, domin al'umma suna ganin hakan.

Yayin da duniya ta tabbatar da hukunta Nazi, wannan rahota ya kasance ginine akan cewa dabi'u a sake suke, bawai sakamakon al'umma bane, inba haka bafa da hukunta Nazi bazai yiwuba, kuma basu fahimci cewa shi yayi kuskure ba tun farko!

Dabi'u masu zaman kansu ne daga al'umma, daidai to daidai ne a wurin al'umma ta gari, da kuma batacciyar al'umma.

Kuskure kuskurene a wurin al'umma ta gari da batacciyar al'umma.

To dabi'u suna da wata ma'ana da take wuce kwakwalwa da al'umma.

## **19- Ana samun mafi yawa daga Allah, a cigaban kasa, to dan me yasa za'ayi imani da Allah a iyakance?**

Amsa: Ba'a samun wani abin bauta a cikin dukkanin Addinan dake bayan kasa sai Allah.

Sabanin mu tare da ragowar Addinai cewa su, sun riƙi wasu kananan Alloli tare da Allah misalin Yasu'u da Ruhul-Kudus a cikin Kiristanci, da Shif da Barahima acikin Hundus...har zuwa karshe.

Addinai dukkanin su suna imani da Allah shi kaɗai mafi kaɗaitaka, Shi a wurin su mahaliccin samuwa ne. Saidu cewa su, suna sanya wasu Allolin daban tare da Allah.

Kai hatta gumakan mushrikai, basu kasance suna riƙon su iyayen giji ba akan kansu kawai sun kasance suna miƙa wuya cewa Allah shine Mahalici sai dai cewa, su suna sanya su tsanuka ga Allah. {Lalle idan ka tambaye su: "Wāne ne ya halitta sammai da kasā kuma ya hōre rānā da watā?" Lalle sunā cewa Allah ne. TO, yāya ake karkatar da su?} {61}. [Surat Al-Ankabut: 61]

Babban malamin Musulunci Ibn Taimiyya - Allah Yayi masa rahama - yana cewa: "Duk wanda yayi zatan cewa masu bautar gumaka sun kasance suna kuɗirce cewa su suna halittar talikai, ko cewa su suna saukar da ruwa, ko cewa su suna tsirar da tsirrai, ko suna halittar dabbobi ko makamancin wannan, to shi ya jahilce su, kai manufar masu bautar gumaka ta kasance ga gumakan su yana daga jinsin manufar mushrikai da kaburbura"<sup>11</sup>

Will Durant yana tabbatarwa cewa, asalin Addinin Hindu masu bautar gumaka, a karshe suna komawa zuwa imani da Allah ɗaya mafi kaɗaita, sai yake cewa game da Allolin Hundus: "Wadān nan dubunnan Allolin, sune irin abinda cocunan Kiristoci suke aikatawa na tsarkake dubbun rayuka tsarkakakku ɗan haka baya ɗarsuwa zuwa tinanin ɗan Addinin Hindu koda da kiftawar ido daya, cewa wadān nan Allolin wadanda babu takaituwa ga adadin su suna da shugabanci maɗaukaki"<sup>12</sup>.

Hakika rahoton da aka ɗaga zuwa hukumar England a cikin tsakiyar mulkin mallakar Englnɗ ga Indiya cewa: " Sakamako gamamme wanda kwamiti yakai karshe zuwa gare shi na bincike shine cewa da yawa daga 'yan Indiya mafi rinjaye suna kuɗire Akida tabbatacciya a sha'anin Allah ɗaya mafi ɗaukaka".<sup>13</sup>.

Allah ɗaya ne a cikin dukkanin Addinan dake bayan kasa. {Ubangijin mu da Ubangijinku ɗaya ne} [46]. [Surat Al-Ankabut: 46] Amma gumaka da Allolin mutane basu zamo ba, sai tsanuka na kafirci ga Allah.

<sup>10</sup> <https://en.wikipedia.org/Aktion-T4>

<sup>11</sup> Majmu'ul Fatawa 1 p 359.

<sup>12</sup> Kissatul Hadara, Will Duranta, 3, p. 209.

<sup>13</sup> Littafin da ya gabata.

{Wadanda suka riki wasu majibinta, ba shi ba (Suna cewa): "Bamu bauta musu ba face domin su kusan kusantar da mu zuwa ga Allah kusantar daraja} {3}. [Surat Al-Zumar: 3].

## **20- Idan mutum ya aikata wani abun da baya bukatarsa hakan wasa ne! Allah baya bukatsuwa zuwa gare mu, to dan me yasa ya halicce mu?**

Amsa: Tunanin cewa bukata wasa yana fuskantarta, shi tinani ne mai rauni!

Bukata hikima ce take fuskantarta ba wai wasa ba.

Likita mai dukiya ma'abocin kyakykyawan ambato yakan yiwa mutane magani, ba tare da ya bukaci wani abu daga gare su ba, kai yana yi musu magani dan maslahar su ne su, anan mu bama siffanta aikinsa da cewa shi wasa ne!

Hikima da manufa mai girma, suna daga bayan hankali, basa kewayewa acikin kewayen sarkar bukata/wasa.

Zai iya yiwuwa wani daya daga masu iwo zai tsamo wani yaro dan tausayi gare shi, sannan ya barshi ya tafi, ba tare da sauraren wani yabo daga masu yaron ba, to anan aikin sa ba'a sannafa shi da cewa shi bukata ne ko wasa, kai wannan aiki ne mai girma da manufa mai kyau da dabi'u masu tasrki!

Babu lazumtar juna tsakaknin bukatsuwa da wasa!<sup>14</sup>

A cikin Sahihu Muslim, a cikin Hadisi Kudisi, Allah - ma'aukakin sarki - Ya ce: "Yaku bayi Na da ace na farkon ku da na karshen ku da mutanen ku da Aljanin ku sun kasance abisa mafi tsoron Allah na zuciyar wani mutum daya daga gare ku wannan bazai kara komai acikin mulkiNa ba, yaku bayiNa da ace na farkon ku dana karshen ku da da Aljanin ku sun kasance abisa mafi fajircin wani mutum daya, wannan bazai rage komai daga mulki Na ba, yaku bayiNa kadai sune ayyukan ku da Nake kiyaye su gare ku, sannan in cika muku su, wanda ya sami wani alheri, to ya godewa Allah, wanda ya sami wanin hakan, to kada ya zargi kowa sai kansa"<sup>15</sup>

To Allah Mawadaci ne daga talikai.

Kuma aikin mu da kokarin mu, basu zama ba sai akan kanmu. [Kuma wanda ya yi jihadi, to, yana yin jihadin ne domin kansa. lalle Allah hakika wadatacce ne daga barin talikai} {6}. [Surat Al-Ankabut: 6]

Mu muna sanin cewa akwai hikima ga Allah a cikin dukkanin halittar Sa, koda mun jahilce ta,, jahiltar mara lafiya da hikimar likita, baya nufin cewa rahotannin likita wasani ne.

sanin hikimar Ubangiji, baya lazimtar masa fahimtar kowane mafi nisan hikimar, kadai fahimtar sashinta ya isa!

To ya isa musan cewa, mu ababen dorawa bautar Allah ne, kuma musan samuwar hikimar Ubangiji, to wannan yana ishe mu a dunkule, inba haka bafa zamu kamar wanda yake kafirta da dukkanin abinda baya fahimtar sa {A'a sun karyata game da abinda ba su kewaye da saninsa ba, kuma fassararsa bata riga ta je musu ba} {39} Surat Yunus.

Allah Gwani ne, kuma Ya halicce mu dan hikima - tsarki ya tabbatar maSa -.

Allah shi kadai shine wanda Yake cancantar a bauta maSa.

Ba wanda ya cancanci bautawa sai Allah, shine Mahallicci wanda Ya samar da mu daga rashi - tsarki ya tabbatar maSa - Ya ce: {Ya ku mutane! Ku bauta wa Ubangjinku, Wanda Ya halicce ku, ku da wadanda suke daga gabainku, tsammainku ku kare kanku!} (21) [Surat Al-bakara: 21]. Shine wanda Ya shiryar damu, kuma shine Ya shara'anta ya kuma kaddara Yayi umarni Yayi hani. {Ku saurara, halitta da umarni na sane} {54}. [Surat Al-A'araf: 54].

Allah bawai halitta ne kawai gareshi ba, kadai umarni ya tabbata gareshi, mu muna umartuwa da umarnin sa - tsarki ya tabbatar maSa -.

Ibada itace hakkin Allah akan bayinSa, domin cewa shi - tsarki ya tabbatar masa - shine wanda Ya halicce mu Yaraya mu, Ya azirta mu Ya shiryar damu, Ya aiko mana da Manzannin Sa dan Ya jarraba mu, waye acikin mu mafi kyautata aiki, to Ibada itace hakkin Allah akan mu. {Shi ne Wanda Ya halitta mutuwa da rayuwa domin Ya jarraba ku, Ya nuna waye daga cikinku ya fi kyawon aiki, Shi ne Mabuwayi, Mai gafara}. {2}. [Surat Al-Mulk: 2]. Kuma rayuwarmu bazata daidaita ba da karshen mu sai da ibada, kuma dabi'unmu baza su gyaruwa sai da ita, ibada tana hani abisa munanan ayyuka da ababen ki, kuma duniyar mutane tana gyaruwa da ita Ubangijin mu - ma'aukakin sarki - Ya ce: {Ka tsaida sallah lallai sallah tana hani daga alfasha da munkari} {45}. [Surat Al-Ankabut: 45]

<sup>14</sup> Zahirar sukar Addini a cikin falsafar zamani, na Dr. Suldan Al-Umari, rubune dan samun shaidar Digiri na uku.

<sup>15</sup> Sahihu Muslim, V. 7, P 257.



Baza mu rabauta da Aljanna ba, sai da ibada, itace tsira a lahira da farin ciki a duniya.

Ibada gare mu ta tabbata garemu da kuma alherinmu mu, ita wajibace akan mu a bangaren Allah - mai girma da daukaka - domin cewa shine Mahaliccin mu, kuma amfaninta yana komawa agare mu, mu kawai, kuma takaitawa acikinta yana komawa akanmu mu kawai.

Aljanna mai tsada ce, duk wanda yake san Aljanna to yayi aiki sabo da ita, mu masu bukатуwa ne zuwa gare Shi - tsarki ya tabbatar maSa -... masu bukатуwa ne da bautar Sa, Shine Mawadaci gare mu da kuma dukkanin halittar Sa.

## 21- Ta yaya zamu san Allah?

Amsa: Muna sanin Allah ta hanyoyi da yawa sosai, sai dai za mu ambaci hanyoyi huɗu a nan:

Hanya ta farko: Muna sanin Allah ta hanyar kubutacciyar dabi'ar da aka halicci mutum akan ta.

Mutum da dabi'ar sa da aka halicceshi akan ta, yana sanin cewa lallai akwai wani mahalicci gare shi, kai ta hanyar dabi'ar da aka halicceka akanta kake sanin cewa lallai kana da wani mahaliccin da Ya halicce ka, da wannan kama, da wadanan gabban, da wannan halittar, da wannan aikin da kyautatawar mai dimautarwa.

Kuma mutum ta hanyar dabi'ar sa da aka halicce shi akanta, yake sanin cewa shi abin nema ne da fakewa zuwa ga Mahaliccin sa da ibada, kuma yake sani da dabi'ar sa wacce aka halicce shi akanta cewa shi mai bukатуwane ga Mahaliccin Sa - tsarki ya tabatar masa - kuma Mai bukатуwa ne zuwa gare Shi a cikin kowane lokaci, wannan jin yana karuwa ne da bukatawa zuwa ga Allah acikin tsanance-tsanance.

To dabi'ar sanin Allah itace aka dabi'anci kowane mutum akanta, Alah - madaukakin sarki - Ya ce:

{Sabōda haka, ka tsayar da fuskarka ga addini, kanā mai karkata zuwa ga gaskiya, halittar Allah da Ya halitta mutāne a kanta. Bābu musanyāwa ga halittar Allah, wannan shī ne addini madaidaici kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba} {30}. [Surat Al-Rum: 30]. Kuma tsarki ya tabbatar maSa Ya ce: {Kuma a lōkacin da Ubangijinka Ya karbi (alkawari) daga diyan Ādam, daga bāyayyakinsu, a zuriyarsu, kuma Ya shaidar da su a kan rāyukansu, (Ya ce): "Shin, bā Nī ne Ubangijinku ba?" Suka ce: "Na'am! Mun yi shaida!" (ya ce): "Kada ku ce a Rānar Kiyāma: Lalle ne mū, daga wannan, gafalallu ne}. {172} [Surat Al-A'araf: 172]. Kafin a halicce mu, an dabi'antar damu akan sanin Allah, kuma an dabi'antar da mu akan bauta gare Shi - tsarki ya tabbatar maSa - . {Kuma ya shaidar musu akan rayukan su (Yace) Shin banine Ubangijin ku ba? sukace: Na'am, mun shaida}. Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya fada acikin hadisi da aka haɗu akan ingancin sa: Babu wani abin haifa sai ana haifar sa ne akan dabi'a.<sup>16</sup>. Dukkanin mu ana haifar mu akan wannan dabi'ar, wannan dabi'ar tana isar kowane mutumin da yake nufin gaskiya da ya kafa hujja akan gaskiya, kuma ya miƙa wuya ga wannan gaskiyar duk lokacin data bayyana gareshi.

Wannan dabi'ar, babu wanda zai yi musunta har mafi tsananin mutane a kafirci, musamman ma alokutan tsanani, mutane dukkanin su suna fakewa ga Allah a cikin lokutan tsanance-tsanance, suna manta abin da suke shirka da shi. {Kuma idan cūta ta shāfe ku, a cikin tēku, sai wanda kuke kira ya bace fāce Shi. To, a lōkacin da Ya tsira da ku zuwa, ga tudu sai kuka bijire. Kuma mutum ya kasance mai yawan butulci} {67}. [Surat Al-Isra;i: 67].

Idan mutum ya kasance a cikin bakin ciki mai tsanani, ya kuma ji alamar halaka, to lallai cewa shi ba zai kira kowa ba sai Allah, kuma zai manta dukkanin shirkokin sa, wannan ikhlasin ga Allah acikin addu'a alokacin tsanance-tsanance abin da ya tura shi shine kubutacciyar dabi'a samammiya a cikin kowane mutum.

Daya daga shugaban nin Amurka - Eisenhower - yana cewa, kuma ya kasance jagora ne na sojojin Amurka, a yakin duniya na biyu yana cewa bayan ya ga yanda rundunar suke komawa da dabi'a a lokacin haɗari mai tsanani: " Ba'a samun mulhidai a cikin gwalalalai"<sup>17</sup>.

A cikin gwalalo a lokacin yaƙi, ba'a samun wani mai musun Allah, kowa yana komawa ne ga Allah, to wannan itace haƙikanin dabi'ar da akasa kowane mutum da ita a lokacin tsanance-tsanance.

Hanya ta biyu ga sanin Allah shine hankali: Mu muna sanin Allah ta hanyar hankali.

Allah - madaukakin sarki - Ya ce: {Shin, an halitta su ne bā daga kōme ba, kō kuwa sū ne māsu yin halitta?} (رٴ). [surat : Al-Dur: 35].

Da hanakali anan akwai abubuwan ɗauka uku basu da na huɗu:

Na farko: Ya kasance an halicce mu ba tare da mahallici ba (Shin, an hallice su ne ba tare da komai ba) wannan korarre ne, dan ta yaya za'a halicce mu ba tare da mahallici ba?

<sup>16</sup> Sahihu Muslim, H: 2658.

<sup>17</sup> <https://en.wikipedia.org/wiki/there-are-no-athesist-in-foxholes>

Na biyu: Ya zama mun halicci kawunan mu (Ko kuma sune masu yin halittar), wannan korarrene kuma, dan ta yaya zan halicci kaina kafin a halicce ni?

A wannan lokacin ta hanyar hankali abin dauka na uku zai rage shine wanda Ayar mai girma tayi shiru game dashi: domin cewa shi shine bayyananne, kuma shine lallai cewa muna da wani mahallicin da ya halicce mu.

To mu muna sanin Allah da hankali.

Hanya ta uku ga sanin Allah itace duba acikin halittun Allah:

Duba a cikin halittar Allah, yana sanya mu agaban girman Allah - mai girma da daukaka -. {Kace ku duba menene acikin sammai da kasa} {101}. [Surat Yunus: 101].

Duk lokacin da muka yi duba zuwa zirfafan halittar Allah da mamakin kyautatawa, zamu kara sanin Allah. Wannan abin da muka ambace shi ne da ya rigaya a cikin dalilin samarwa da dalilin kulawa da kyutatawa.

Hanya ta huɗu ga sanin Allah itace ta hanyar Manzanni.

Wannan shine hanya mafi girma ga sanin Allah - mai girma da daukaka -, shine musan Allah ta hanyar Manzannin Sa da Annabawan Sa, Manzanni sun bada labari game da Allah kuma sun bada labari daga zatin Sa - tsarki ya tabbatar maSa - ta hanyar Annabawa muka san Allah da sunayen Sa da siffofin Sa, muka san tayaya zamu bautawa Allah kuma ta yaya zamu nemi kusanci zuwa gare Shi, kuma muka san ta yaya zamu tsira a ranar hisabi daga azabar Allah, Manzanni sun kira mutane dan bautar Allah ko da wata ma'anar daban: Sun kira mutane dan komawa ga dabi'ar da aka haliccesu akan ta, kuma su bautawa Allah kamar yanda yayi umarni.

Manzanni sun shiryar da mutane zuwa hanyar gaskiya da tsira. {Manzanni mäsü bāyar da bushāra kuma mäsü gargadi dömin kada wata hujja ta kasance ga mutane a kan Allah bāyan Manzannin. Kuma Allah yā kasance Mabuwayi, Mai hikima} [165]. [Surat Al-Nisai: 165]

Bayar da labarin da waɗan nan Annabawan da Manzannin suka yi, game da Allah da karfafawar Allah gare su da mu'ujizoji, ba zai sanywa wani ɗaya hujja akan Allah ranar Al-kiyama ba.

Allah - mai girma da daukaka - Ya baka dabi'a da zakasan mahallicin ka da ita, kuma Ya baka hankali, kuma Ya baka duba acikin ababen halittar Sa, Ya aiko maka Manzanni, babu wata hujja data rage gareka a wurin Allah.

## **22- A can akwai Addinai masu yawa, to danme yasa Musulunci?**

Amsa: Musulunci ba wani Addini bane daga Addinai.

Musulunci yana dacewa a akidar sa da akidun dukkan Annabawa, tsohon alkawari.

Musulunci shine ingantawa ga matafiyar Addinain da suka canza, da dawowa ga akidar Annabawa tsohon alkawari na kadaita Allah.

Allah - maɗaukakin sarki - Yana cewa: {Ya shar'anta muku, game da addini, abin da Ya yi wasiyya da shi ga Nūhu da abin da Muka yi wahayi da shi zuwa gare ka, da abin da Muka yi wasiyya da shi ga Ibrāhīm da Mūsā da Īsā, cewa ku tsayar da addini sōsai kuma kada ku rarrabu a cikinsa. Abin da kuke kira zuwa gare shi, ya yi nauyi a kan mäsü shirki. Allah na zāben wanda Yake so zuwa gare Shi, kuma Yanā shiryar da wanda ke tawakkali gare Shi, ga hanyarSa} {13}. [Surat Al-Shura: 13]

Musulunci ba Addinine kamar Addinai ba kadai shi asalin Addinai ne.

## **23- Menene Musulunci?**

Amsa: Musulunci shine: Miƙa wuya da kanƙar da kai da jawuwa ga Allah - maɗaukakin sarki -.

Sha'anin sa ya daukaka Ya ce: {Kuma wāne ne ya fi kyau ga addini daga wanda ya sallama fuskarsa ga Allah, alhāli kuwa yanā mai kyautatawa kuma ya bi akidar Ibrāhīm, Yanā mai karkata zuwa ga gaskiya? Allah Yā riƙi Ibrāhīm badāɗayi} {125}. [Surat Al-Nisai: 125]

Ma'anar ya sallama fuskar sa ga Allah: Wato ya miƙa wuya ga Allah ya jawu gare Shi tsarki ya tabbatar maSa Ya daukaka kuma Ubangijin mu Ya tsarkaka, wannan shine mafi kyan mutane a Addini.

kuma Allah - maɗaukakin sarki - Ya ce: {Ubangjinu Ubangiji ne ɗaya sai ku sallama maSa, kuma kayi bushara ga masu kanƙar da kai} {34} [Surat Al-Hajj: 34].

Ma'anar sai ku sallama maSa, wato: ku miƙa wuya ga hukuncin Sa.

Waɗan nan ayoyin, suna fa'idantar da cewa ma'anar Musulunci shine miƙa wuya a sake ga Allah - maɗaukakin sarki -, da jawuwa gare Shi Ya daukaka acikin daukakar Sa, da kamantawa ga shari'ar Sa da hanyar Sa, da yarda da karɓa, wannan shine jauharin Musulunci kuma haƙikar sa.

Musulunci shine miƙa wuya ga Allah a cikin hukuncin Sa da shari'ar Sa.

Musulunci shine Addinin Allah ga dukkanin mutane, Allah - ma'aukakin sarki - Ya ce: {Lallai Addini a wurin Ubangiji (shine) Musulunci} {19} [Surat Aal-Imran: 19]. Musulunci shine Addinin da Allah baya karɓar wanin sa daga Addinai. {Kuma wanda ya nemi wanin Musulunci ya zama addini, to, bā zā a karɓa daga gare shi ba. Kuma shi a Lāhira yana daga cikin māsu hasāra} {85}. [Surat Aal-Imran: 85].

Musulunci shine Addinin da Allah ya aiko dukkanin Annabawa da Manzanni da shi, Addinin Annabawa ɗaya ne shine Musulunci, dukkanin Annabawa sunzo da Tauhidi koda shari'un su sun saba.

Allah - ma'aukakin sarki - Ya ce: {Kuma ba Mu aiki wani Manzo ba a gabāninka fāce Munā yin wahayi zuwa gare shi, cēwa "Lalle ne Shi, bābu abin bautāwa fāce Nī, sai ku bauta Mini} {25}. [Surat Al-Anbiya: 25].

Babu wani Addini da yayi ragowa akan wannan Tauhidin sai Musulunci.

Musulunci shine Addinin Tauhidi mafi kaɗaituwa a yau a bayan kasa.

Yayin da dukkanin masu dangantuwa ga wasu Shari'un daban wani rabo na shirka ya wayi gari agare su,, ya karanta ko ya yayi yawa, bayan mutuwar Annabawa, kuma bayan sun bar mutane akan Tauhidi, sai mutane suka riƙi shirkoki tare da lokaci, babu wani Addinin da ya rage a yau da yake akan tsarkakakken Tauhidin da Annabawa suka zo dashi inba Musulunci ba.

## **24- Shin a cikin Musulunci akwai amsa ga tambayoyin da hankula suka kiɗime a cikin amsa su. daga ina muka zo? Kuma dan me yasa mu muke a nan acikin wannan duniyar? kuma ina ne makoma?**

Amsa; Musulunci ya amsa dukkanin waɗan nan tambayoyin, a cikin aya ɗaya daga Al-kur'ani mai girma, Ubangijin mu - tsarki ya tabbatar masa - Ya ce: {Kuma mene ne a gare ni, bā zan bauta wa Wanda Ya kāga halittata ba, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku?}. [Surat yasin: 22].

Daga ina kazo? Allah shine wanda Ya haliceni (Ya kagoni).

Kuma ina ni zan tafi? Da sannu zan tafi zuwa ga Allah, dan ayi mini hisabi akan aikina (Kuma gare Shi makoma take).

Saboda me yasa nazo wannan duniyar? Dan bautar Allah, dan kuma a jarraba ni.

Dan me yasa nake bautawa Allah? Yana daga ɗabi'a in bautawa Allah, wanda Ya kageni, to wannan itace ɗabi'ar alaka tsakanin bawa da Ubangijin sa cewa: Bawa ya bautawa Ubangijin sa kuma Mahaliccin sa.

("Kuma mene ne a gare ni, bā zan bauta wa Wanda Ya kāga halittata ba, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku?". Aya ɗaya ta tattaro amsar, mafi muhimmancin tambayoyi ukun waɗanda mutum yake dimaucewa dasu. {Kuma mene ne a gare ni, bā zan bauta wa Wanda Ya kāga halittata ba, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku?}. [Surat yasin: 22].

## **25- Ta yaya nasan cewa Muhammad - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - Manzo ne daga Allah?**

Amsa: Yawaitar dalilan gajiyarwa, yana fa'idantar da tawaturi na ma'ana da cikakken sakankancewa.

Aristotle masanin falsafa ne ta hanyar dukkanin ayyukan sa, ba wai da wata jumlar da ya faɗeta ba ko wani bayani na falsafa daya gudanar da shi.

Da Hippocrates likita ne ta hanyar dukkanin taron ayyukan sa na likitanci, ba wai da wata tiyata daya yita ba.

Haka nan yawaitan dalilan gajiyarwa, waɗanda aka cirato daga Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - sun fa'idantar da tawaturi na ma'ana da cikakken sakankancewa cewa shi Annabi ne.

Idan ka duba a cikin tarihin sa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ka sameshi mai gaskiya ne, hakiƙa ya shahara da gaskiya ta hanyar tabbatarwa daga mafi tsananin kiyayya gare shi, ba'a taba jifansa da wata karya ba ko iskanci, sannan shi yana bada labari da abubuwan dake boye sai su afku kamar yanda suke, kafin haka akidar sa da yayi kira gareta tun a farkon yini ta dace tare da akidar Annabwa gaba ɗaya, sannan shine wanda Annabawa suke bushara da gabatowar sa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - tun kafin yazo da shekaru ɗaruruwa, dukkanin wannan yana fa'idantar da tawaturi na ma'ana da sakankancewa cikakke akan ingancin manzancin sa.

Sannan menene game da mafi girman ayar da yazo da ita, itace Al-kur'ani mai girma?

Al-kur'anin da Allah Ya kalubalanci ma'bota bayani da suzo da kwatankwacin sa, ko da wata sura daga gare shi, amma basu aikata ba.

Faɗin Allah - mai girma da ɗaukaka -: {Baku aikata ba baza su aikata ba (Kawo sura), to, bazaku aikata ba} {24} [Surat Al-bakara: 24].

Basu aikata ba , basu ma samu iko ba.

Al-kur'ani mai girma bai gushe ba yana kalubalantar masana balagar mushrikai da ma'abota fasaha, su a dukkanin wannan sun kame daga fito na fito da shi, ababen kamewa daga kawo kwatankwacin sa.

Dr. Abdullahi Daraz - Allah Yayi masa rahama - yana cewa: " Shin Manzo - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - baya jin tsoro da wannan kalubalen da ya tayar da kishin su na Adabi?

Sai su zaburo dan gasa da shi, alhali su dukkaninin su masu kiyaya ne, menene watakilan sa zai aikata da ace wasu jama'a, daga masana balagar su, sun haɗa kai akan su fitar da wani zance da zai rinjaye shi, ko da acikin sashin bangarorin sa ne?

Sannan da ransa ya kawata masa cewa ya fitar da wannan hukuncin ga 'yan zamanin sa, to ta yaya zai fitar dashi ga al'ummatai masu zuwa?

Tabbas wannan kasadar ba wani mutumin da yasan darajar kansa zai gabato zuwa gareta sai shi hannayen sa acike suke da tasarrufin hukunci, da labarin sama, haka nan yayi jifa da ita a tsakanin duniya, sai ta zama itace hukunci mara canzawa, dukkanin wanda yayi futo na futo da shi ya dawo da gajiyawa mabayyani, da rashin nasara mai kunyatarwa ga shudewar zamaninnika".<sup>18</sup>

Hakika waɗan nan mushrikan sun ga cewa, tattara rundunoni, da harhaɗa kabilu dan yaƙar Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - shine mafi sauki daga fito na fito da Al-kur'ani da karɓar kalubale, wannan shine kololuwar kokarin su. {Kuma waɗanda suka kafirƙa suka ce, "Kada ku saurāra ga wannan Alkur' āni, kuma ku yi ta yin kuwƙa a cikin (lōkacin karātun) sa, ɗammāninku zā ku rinjaya} {26}. [Surat Al-Fussilat: 26].

Larabawa gaba ɗaya ko al'ummatan da aka cirato kalubale gare su, basu zo da wani abu ba da mulhidai zasu huta gare shi, wanin su kuma su rabauta da shi.

Al'Alusy - Allah Yayi masa rahama - yana cewa: "Babu wani daga cikin su, da ya furta zuwa yau, kuma bai bayyana wani abin siffantawa ba ko wata sifa.

Jubair dan Muɗ'im yace alokacin bai musulunta ba: Naji Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - yana karanta Al-Dur a cikin (Sallar) Magriba, lokacin da ya kai wannan ayar: {Shin, an halitta su ne bā daga kōme ba, kō kuwa sū ne māsu yin halitta?} (35). Shin, sun halitta sammai da kasa ne? Ā'a ba su dai yi ĩmānin yaƙīni ba.(36) Shin, taskōkin Ubangijinka, sunā a wurinsu ne? Kō kuwa sū ne māsu rinjāya? (37) [surat : Al-Dur: 37].

Yace: Zuciyata ta kusa ta shi<sup>19</sup>.

Al-kur'ani a cikin sa akwai sirruka masu ban mamaki da suke kaiwa zuwa zuciyar mutum.

Ka lura ta yaya matan mushrikai suka kasance suna tururuwa a gefen gidan Abubakar, yayin da yake karanta Al-kur'ani, saboda yawan tunkuduka zuwa gareshi da tasirantuwar su da shi, har hakan ya razanar da mazajen Kuraishawa.<sup>20</sup>

Sabo da haka kalmar jama'un Larabawa ta haɗu, akan kada suji Al-kur'ani kuma kada su jiyar da iyalan su shi, wannan shine hanya ɗaya dan wanzuwa akan kafirci.

Daga abubuwan mamakin Al-kur'ani mai girma, kuma abubuwan mamakin sa bazasu ƙare ba, abinda Dr. Abdullahi Draz - Allah Yayi masa rahama - ya faɗa a cikin mas'alar saukar ayoyin Al-kur'ani acikin lokuta daban-daban, sannan Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - yana nuni zuwa sanya wasu ayoyin a cikin wasu iyakantattun wurare tsakanin surori, da wasu ayoyin daban tsakanin wasu surorin daban, sannan kowace sura a karshe ta bayyana kamar wani ginine mai zaman kansa, Allah Yayi masa rahama yana cewa: "A cikin saukar Al-kur'ani wasu wuraren acikin Al-kur'ani sun kasance suna ƙaruwa a nesa daga wasu wuraren daban, kuma suna kasancewa a sannu -sannu a tattare masu zaman kansu bayan wasu ayoyin daban sun haɗu zuwa gare su a bayan su, kuma lallai cewa sashin su sun kasance ana rabasu a nan, wasunsu kuma suna shiga tare da wasun su a can, gwargwadan umarnin Manzo - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - wanda ya kasance yake karɓar sa da aikin sa daga Rai mai tsarki.

Idan muka ɗauki tarihan da babu takaituwa gare su a izinarmu - tarihan saukar ayoyin Al-kur'ani mai girma -, kuma muka lura cewa, wannan wahayin ya kasance ta fuska mai gamewa, mai ta'allakuwa da wasu yanayai da munasabobi keɓantattu, to lallai cewa wannan zai kiramu zuwa tambaya dan gane da lokacin da aikin tsara kowace sura ya cika, akan tsarin kaɗaituwa mai zaman kansa.

Kai kace Al-kur'ani ya kasance wasu yankuna ne a rarrabe ababan sawa alama daga tshon gini, da kasance ana nufin dawo da ginin sa a cikin wani wurin daban akan ainihin kamanni da ya gabata, inba

<sup>18</sup> Annaba'ul Azim, Dr. Abdullahi Drazar - Allah Yayi masa rahama -, shafi na 44-45.

<sup>19</sup> Sahihul Bukhari, H: 4854.

<sup>20</sup> Sahihul Bukhari, H: 3905.

haka bafa, to ta yaya fassara wannan jerantuwar ta gaggawa na manhaja zai yiwu a lokaci daya, a cikin abinda ke rataye da yawa daga surori?

Sai dai wane lamunine na tarihi, mutum zai iya tabbata akansa yayin sanya misalin wannan tsarin a daura da abubuwan da zasu faru nan gaba, da ababen neman su na shara'antawa, da warware-warware ababan neman tabbatarwar su, ballantana ma game da yanayi na harshe, wanda yake wajaba a gabatar da waƙƙan nan warwarewar, da dacewar su na salo, tare da wannan Surar maimakon waccan?

Shin yanzu bama fitar da sakamakon cewa cikas wannan tsarin, da tabbatar sa akan sura abar kauna, yana neman shigowa daga wani Mahalici Mai girma, wanda cikakken iko yake samuwa a gare shi, akan tsaida wannan jerin abin ginawa?<sup>21</sup>.

Al-kur'ani mu'ujiza ce mai zaman kansa akan gaskiyar Annabcin sa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -.

Kuma mu'ujizojin sa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - waƙanda suka gudana a hannayen sa masu yawa, sun haura dubu da yawa, saninsu a kusa yake, masu ciratosu sune mafiya gaskiyar halitta kuma mafi biyayyar su.

Waƙan nan maruwaitan waƙanda suka cirato waƙan nan mu'ujizojin zuwa garemu, sun kasance basa halatta karya a cikin abinda ya rikitar to ta yaya zasuyi masa karya, alhali su suna sanin cewa duk wanda yayi masa karya da gangan to ya tanadi masaukin sa a wuta, kamar yanda shima ya gargadar - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -.

Sashin mu'ujizojin sa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - dubun nan sahabbai sun halarce su, kuma sashin su gommai sun ruwaito su daga gare su, to ta yaya za'a haƙu akan karya a dukkanin wannan?

Misali akan mu'ijozojin sa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - taro mai girma daga mutane sun halarce su: Hadisin shaukin ƙin kututturen dabino shi hadisi ne mashhuri mutawatiri yayin da Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya kasance yana Huƙuba akan kututturen, yayin da akayi masa Minbari ya hau kansa yayi huƙuba sai kututturen yayi shauki, kuma yayi nishi irin nishin karamin yaro, bai gusheba yana nishi yana shauki har sai da Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya tattaro shi sai yayi shiru.

Wannan hadisin waƙan nan daga sahabbai sun ruwaito shi: Anas ƙan Malik, da Jabir ƙan Abdullahi, da Abdullahi ƙan Abbas, da Abdullahi ƙan Umar, da Ubayyu ƙan Ka'ab, da Abu Sa'id, da Sahlu ƙan Sa'ad, da A'isha 'yan Abubakar, da Ummu Salama.

Shin misalin wannan adadin, daga sahabbai zasu haƙu akan karya a cikin ruwaito wani labari kamar wannan?

Kai sashin mu'ijizojin sa dubun nan sahabbai sun halarce su misalin buƙbugar ruwa ta tsakanin yatsun sa maƙaukaka har sahabbai dubu da ƙari biyar sukayi alwala kuma suka sha, hadisin mutawatirine, kuma Bukhari da Muslim sun ruwaito shi.

Da yawaitar kankanin abinci ƙan runduna mai girma suci, wannan kuma labarai mutawatirai sunzo da shi daga sahabbai, haƙika Bukhari shi kaƙai ya ambata mu'ujizar yawaitar abinci akan hannun Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - a gurare biyar daga ingantaccen littafin sa.<sup>22</sup>.

Idan dalilan gaskiya sun kasance matabbatane kuma mu'Ujizoji a cike suke akan Annabcin sa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -, to ta yaya ga mai hankali zai karya da dukkanin wannan?

Waƙan nan wasu misalai ne daban masu sauki daga mu'ujizojin sa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -:

(Annabi) - tsira da amincin Allah su tabbata agareshi, ya bada labari a cikin wani dare daga darare da cewa wata iska mai tsanani zata taso, kuma ya hana mutane daga tashi, sai wani mutum ya tashi sai iskar ta ƙauke shi ta jefar dashi a wani guri mai nisa daga gurin sa.<sup>23</sup>.

Kuma Anabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya bada labari da mutuwar Najjashi a cikin yinin da ya mutu acikin sa, kuma yayi kabbara gareshi sau huƙu.<sup>24</sup>.

Kuma Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya bada labari da shahadar Umar da Usman da Ali da Dalha da Zubair - Allah ya yarda da su - gaba daya, kuma cewa su bazasu mutu akan shimfidar su ba kamar yanda mutane suke mutuwa.

<sup>21</sup> Kitab Madkhal ilal kur'anil karim, Dr. Abdullahi Draz.

<sup>22</sup> Bukhari (1217), Bukhari (2618), Bukhari (3578), Bukhari (4101), Bukhari (6452). Dukkanin su abubuwa ne da suka afku mabanbanta manisanta, wannan a cikin Bukharine shi kaƙai!

<sup>23</sup> Sahihu Muslim, H: 3319.

<sup>24</sup> Sahihul Bukhari, H: 1333.

Hakika Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya hau dutse wata rana shi da Abubakar da Umar da Usman da Ali da Dalha da Zubair, sai dutsen ya girgiza, sai Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya cewa dutsen: "Ka nutsu, ba wanda ke kanka sai Annabi, ko Siddik ko shahid".<sup>25</sup>

Sai ya yiwa kansa hukunci da Annabci, ga Abubakar da gaskiya, ga ragowar kuma da cewa zasu zama shahidai, kuma abinda ya bada labari dashi ya faru.

Acan akwai hadisai 150 Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya roki Ubangijin sa kuma aka amsa masa a nan take, alhali mutane suna gani!<sup>26</sup>

Yayin da mutanen Makka suka tambayi Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - daya nuna musu wata aya, sai ya nuna musu wata ya tsage gida biyu, har sukaga Hira a tsakanin su, wannan hadisin mutawatiri ne, wato shi yana cikin mafi kololuwar darajojin inganci.

Hakika Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya kasance yana karanta Surat Al-Kamar wacce acikinta akwai mu'ujizar tsagewar wata a manyan guraren taruwa kamar Jumu'o'i da iduka dan ya jiyar da mutane abin da ke cikinta daga mu'ujizojin sa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -, ya kasance yana kafa hujja da ita akan gaskiyar Annabcin sa.

Sannan bada labarin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - da cewa Adam shine karshen halitta daga kasantattu rayayyu: "Kuma ya halicci Adam bayan La'asar daga ranar Juma'a a karshen halitta".<sup>27</sup>

Wannan hakikar ta ilimi ta zama a yanzu tabbatacciya, to ta yaya - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - yasan cewa Adam - aminci ya tabbata a gare shi - shine karshen kasantattu bayyana akan kasa, bayan bayyanar tsirrai da dabbobi?

Kayi duba ga faɗin Allah - maigirma da daukaka -: {Mun sanya dare da yini ayoyi biyu sai muka shafe ayar dare muka sanya ayar rana mai sanyawa ayi gani} {12} [Surat Al-Isra;i: 12].

Sai muka shafe ayar dare: Wato lallai cewa wata shine ayar dare ya kasance mai haske sannan aka shafe hasken sa.

Wannan aikace shine abinda sahabbai suka fassara ayar mai girma da shi, hakika Imam Ibn Kasir ya ruwaito a cikin tafsirin sa cewa Abdullahi dan Abbas - Allah Ya yarda dasu - yace: "Wata ya kasance yana haske kamar yanda rana take haske, shine ayar dare, sai aka shafe".

Abin mamaki cewa wannan shine abinda ilimi ya tike gare shi a yau, hakika NASA ta yafa akan shafinta na hukumance da tasharta ta hukumance: Lokacin sa na farko daga rayuwar wata acikinta ya kasance mai haske ne mai kunnuwar haske.<sup>28</sup>

Hakika ya tabbata a tawaturi afkuwar ayoyi da bada labari da abubuwan da ke boye da zirfafa sirrikan kasa da sammai waɗanda bubu takaituwa garesu akan hannun mutum ɗaya - tsira da amincin Allah su tabbata agareshi - da saukar Al-kur'ani agareshi, kuma yazo da abinda Annabawan dake kafinsa suke akansa, ya kasance abin karfafawa daga wurin Allah bai mutu ba har saida shari'a ta cika ta kammala. To ka yanke magana da cewa shi Annabine shine mai yawan shiryar da hankali.

Ayoyin sa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - na boye sun haura dubu.

Masu cirato mu'ujizoji sune sahabban sa mafi gaskiyar halitta kuma mafi biyayyar su a bayan sa.

Abin mamaki cewa manyan sahabbai sun musulunta kafin suga mu'ujizoji, su sun musulunta domin cewa su suna sanin cewa Annabi Muhammad - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - mai gaskiya ne, kuma cewa shi bai tafa karya ba ko sau ɗaya tun da yake.

Wannan matsayar daga manyan sahabbai, shine matsayar hankali mai hikima, gaskiyar Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - daliline isashshe mai zaman kansa dan tabbatar da ingancin Annabta... wannan domin cewa mutumin da yake da'awar Annabta, ko dai ya zama: Mafi gaskiyar mutane, domin cewa shi Annabi ne... Annabi shine mafi gaskiyar mutane.

Ko ya zama: Mafi karyar mutane, domin cewa shi yana kirkirar karya a cikin mafi giraman al'amura a sha'ani.

Kuma mafi gaskiyar mutane baya cakudawa da mafi karyar mutane, sai ga mafi jahilcin mutane.<sup>29</sup>

---

<sup>25</sup> Sahihu Muslim, H: 2417.

<sup>26</sup> Sa'idu dan Abdulkadir Ba Shanfar ya tattara waɗan nan hadisan, a cikin littafin sa Dala'ilun Nubuwwah, littafin yana daga fitarwar Daru Ibn Hazm.

<sup>27</sup> Sahihul Jami'u, 8188.

<sup>28</sup> <http://www.nasa.gov/mission/LRO/news/vid-tour.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=UIKmSQqp8wY>

<sup>29</sup> Subutun Nubuwwat Aklan wa Naklan, Ibn Taimiyya, Dar Ibn Jauzi, shafi 573, da ma'anarsa a cikin ainihin littafin shafi 318.

Ya mamakin mafi sauƙin mai hankali ya sami ikon banbance tsakaknin mafi gaskiyar mutane da mafi karyar mutane.

Hakika mushrikai sunyi furuci a farkon yini daga aiko shi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - cewa shi bai taba karya ba ko sau ɗaya, sai suka ce da shi: "Bamu taba jarraba karya gare ka ba".

Yayin Hiraƙl ya tambayi Abu Sufyan, kafin ya musulunta: "Shin kun kasance kuna zagin sa da karya kafin ya faɗi abinda ya faɗa?"

Sai Abu Sufayn yace: "A'a".

Sai Hiraƙl yace: "Bazai kasance zai bar yin karya ga mutane ba kuma yayiwa Allah karya".

Sannan Hiraƙl ya kammala, sai ya faɗi maganar sa mashahuriya: "Da na kasance a wurin sa, da na kasance na wanke diga-digan sa".

Hakika kafirai sun gajiya, daga bayyanar da wata karya ɗaya a cikin rayuwar sa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -, saboda haka Al-kur'ani yayi musun kafirci akan su tare da sanin su da halin sa kafin aiko shi sai Ubangijin mu - tsarki Ya tabbatar ma Sa - Ya ce: {Kõ ba su san Manzonsu ba ne dõmin haka suke mãsu musu a gare shi?} {69} [Surat Al-Muminun: 69].

Halin Annabi da tarihin sa, dalili ne mai zaman kansa akan cewa shi Annabi ne.

Tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

Idan dalilan gaskiya sun kasance masu gamewane masu karfafawa akan Annabcin sa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -, to ta yaya ga mai hankali zai karyata da dukkanin wannan?

## **26- Ta yaya zansan cewa ni abin nema ne da imani da Allah?**

Amsa; Kayi duba ga kanka, zakasan cewa, kai abin jarrabawane, shin bai zamo a cikinka akwai ji ba, ka aikata dadai kada ka aikata kuskure?

Da ace a gaban ka akwai wasu dukiyoyi, kuma ma'abocin su ya shagalta daga gare su, to cewa wani ji zaizo maka, ka kaɗauki waɗan nan dukiyoyin kayi amfani dasu, da wani jin mai fuskantarwa yana ce maka: Kada ka aikata hakan to wannan haramun ne kuma laifine.

Kai abin jarrabawa ne acikin kowacce matsaya daga rayuwarka.

Wannan jin - jin ka aikata kada ka aikata - ana samu a cikin ka, domin cewa kai a aikace abin jarrabawane, baka zama abin bari ba... baka zama komai ba ba tare da kima ba.

Allah - Maɗaukakin sarki - Ya ce: {Lalle ne, Mũ, Mun shiryar da shi ga hanyar kwarai, ko ya zama mai gõdiya, kuma ko ya zama mai kãfirci} {3}. [Surat Al-Insan: 3].

Mutum a cikinsa akwai ka aikata kar ka aikata: To shi ko dai mai godewa ne ko mai butulcewa ne a kowane matsaya daga rayuwar sa.

Kai a kowane mataki daga matakan rayuwar mutum, zai yiwu ga mutum da ya aikata alheri ko ya aikata sharri, shin yana tafiya dan masallaci ne ko kuma yana tafiya ne dan wasa.

Sabo da haka Allah - maigirma da ɗaukaka - Ya ce: {Kuma Ban halitta aljannu da mutãne ba sai dõmin su bauta Mini} {56}. [Surat Al-Zariyat: 56].

A cikin kowane mataki, zaka sami wani nau'i daga bauta ga Allah ko saba maSa - tsarki ya tabbatar maSa -.

Wanda aka datar ga aikata abinda Allah Ya umarce shi da shi ya tsira, wanda ya sabawa abinda Allah Ya umarce shi da shi yayi kuskure.

Wannan zaɓi, hisabin mutum yana tabbatuwa akan sa, abisa dukkan abinda ya aikata .

Manufar halittar mu a jarraba mu, wannan itace manufar da Allah Ya aiko Manzanni sabo da ita, kuma ya saukar da littattafai. {Tabbas mun aiko cikin kowace al'umma wani manzo da ya isar da saƙon ku bautawa Allah kuma ku nesanci dagutu (duk wani abin bauta da ba Allah ba)} {36}. [Surat Al-Nah: 36].

Bayan jarrabawa ta kare da mutuwa, zamu koma zuwa ga Allah {Kuma gare Shi ne za'a mai da ku} {22} Surat Yasin.

{Kuma lallai zuwa ga Ubangijinka Matuƙa ta ke} {42}. [Surat Al-Najm: 42]. {Lallai ne makoma ga Ubangijinka take} {8}. [Surat Al-Alak: 8]. Mu zamu koma zuwa Allah, dan ayi mana hisabi akan abin da muka gabatar. {Kuma lallai za'aga Ayyukan sa} {40} {Sannan sai a saka masa da cikakken sakamako} {41}. [Surat Al-Najm: 41]. Da sannu za'aga abin da ka gabatar daga aiki kuma ayi maka hisabi akan hakan. {To, wanda ya aikata (wani aiki) gwargwadon nauyin zarra, na alheri, zai gan shi} {7}. {Kuma wanda ya aikata gwargwadon nauyin zarra na sharri, zai gan shi} {8}. [Surat Al-Zilzala: 7-8].

## **27- Shin imani da Allah ya isa da kafircewa da Annabawa?**

Amsa: A'a.

Imani da samuwar Allah tare da rashin yin imani da Annabawa baya isuwa, har sai mutum ya kasance mai miƙa wuya ga Allah, to meye ma'anar kayi imani da cewa Allah shine Mahallicci Mai azirtawa Mai jujjuya al'amura, sannan ka kafirce da wahayinsa kayi musun Manzannin sa?

Wannan shine kafirci mafi girma.

Kai a can babu wani abu mafi girman laifi daga wanda yake dawowa da Allah wahayin Sa, Allah - maɗaukain sarki - Ya ce: {Lalle ne, waɗanda uke kãfirta da Allah da ManzonSa kuma sunã nufin su rarrabe a tsakãnin Allah da manzanninSa, kuma sunã cẽwa: "Munã ïmãni da sãshe, kuma munã kãfirta da sãshe." Kuma sunã nufin su riƙi hanya a tsakãnin hakan} {150}. {Waɗannan sũ ne kãfirai sõsai, kuma Mun yi tattali, dõmin kãfirai, azãba mai walãkantarwa} {151}. [Surat Al-Nisai: 151].

Wnad yayi imani da Allah, kuma ya kafirce da Annabwa, to shi kafiri ne a haƙiƙance.

Duk wanda ya kafirce da wani Annabi daga Annabawa, to shi ya kafircewa Allah, domin cewa shi yayi musun wahayin Allah, saboda haka ma'abota littafi, sun kafirta dan kafircin su da Annabcin Muhammad ɗan Abdullahi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -. {Lalle ne waɗanda suka kafirta daga mutanen Littafi da mushirikai suna cikin wutar Jahannama suna maɗawwama a cikinta. Waɗannan su ne mafi ashararancin tãlikai} {6}. [Surat Al-Bayyinah: 6].

Narkon Allah da shigar su wuta gaskiya ne {Sai narko ya tabbata} {14} Surat Kaaf.

Musulunci bai zama ba, kuma tsira bai zama ba dan kawai tabbatarwar mutum da cewa Allah shine Mahallicci Mai azirtawa, Mai rayawa, Mai kashewa, kai babu makawa daga imani da Manzannin Sa. A wannan yayin yin imani da samuwar Allah, da kafircewa da Annabawa, baya isuwa baya amfanar da bawa a wurin Allah ranar Al-kiyama, dan babu makawa a bautawa Allah, kuma imani yana cika da dukkanin Manzannin Sa.

Da ace imani da samuwar Allah ya isa, da Allah bai aiko Manzannin Sa ba, kuma da bai saukar da littattafan Sa ba, domin cewa mutane gaba ɗaya suna sanin Allah ta hanyar ɗabi'ar da aka haliccesu da ita.

Allah wanda Ya halicceka Ya shiryar da kai Ya azirta ka shine Shi kaɗai Ya cancanta da ka bauta maSa kamar yanda Ya shara'anta ta hanyar Manzannin Sa da Annabawan Sa.

## **28- Shin kafiri zai sami lada daga Allah akan ayyukan sa na gari?**

Amsa: Aiki na gari ɗabi'ane da Allah Ya ɗabi'antar da mutane akan sa, saboda haka kake ganin kowane mutum zai yiwu ya aikata wani aiki na gari koda kafiri ne ko mushriki, kowanne suna aikata ayyuka na gari da ɗabi'ar da Allah Ya ɗabi'antar dasu akan ta.

Sai dai sharaɗin karɓar aiki na gari shine: A nufi zatin Allah dashi, wato: A nufi samun ladan Allah da shi. Saboda haka mutumin da ya kafirce da Allah, wanda yake bautawa wasu Allolin daban tare da Allah, zamuƙe masa: Ka tafi ga waɗanda katarayyanya su tare da Allah a cikin aikin ka na gari ka samo ladanka daga gare su, kai bakayi kwaɗayin zatin Allah Shi kaɗai ba da ayyukan ka.

Ka riya wani mutumin da iyalan sa suka tsaya akan tarbiyyar sa da ciyarwa a gare shi har ya zama saurayi kaƙƙarfa, sannan ya tafi ga wasun su dan ya yi musu hidima, shin ya cancanta gare shi ya koma ga iyalan sa dan yace dasu: Ku bani ladan hidimar da nayiwa wasun ku?

To sai ya tafi ga waɗanda yakewa hidima ya samo ladan sa daga gare su.

Misali mafi ɗaukaka ya tabbata ga Allah.

Allah Shine wanda Ya halicce ka Ya azirta ka Yayi maka baiwa da dukkanin ni'imomi, sannan kabar bautar Sa, kuma kana son ka karɓi ladan aikin ka? yaya wannan?

Sabo da haka Allah - mai girma da ɗaukaka - Ya ce: {Kuma Muka gaɓãta zuwa ga abin da suka aikata daga aiki, sai Muka sanya shi kũra wãtsattsiya} {23}. [Surat Al-Furkan: 23]. Kuma tsarki ya tabbatar maSa Ya ce: {Waɗanda suka kafirta ayyukan su kamar kawalwalneniya ne a fako mai jin kishirwa yana zatan cewa ruwa ne har idan yazo bai sameshi komai ba} {39}. [Surat Al-Nur: 39].

Waɗanda suka kafirta basa cancantar sakamako akan aikin su koda na garine, domin cewa su kafiraine basuyi nufin su sami ladan Ubangijin su ba ga aiki na gari, kuma basu nemi yardar Mahalliccin su da shi ba.

Mas'alar bata zama a cikin kawai aiki na gari bane mu baki ɗaya ababen ɗabi'antarwa ne akan da yawa daga ayyuka na gari, mas'alar kawai dan me yasa ka ke aikata wannan aikin na gari, kuma wa kake aikatawa shi? shin kana aikata shi ne dan maslahar ka taka ko kana aikata shi ne dan riya, ko kana aikata shi ne ga wanin Allah?

Dukkanin wannan, ba sabo da Allah bane, kuma ba'a kwaɗayin ladan aiki na gari daga gare Shi wanda ake kwaɗayi daga Allah.

## **29- Idan Mususlunci shine Addinin gaskiya, to me yasa ake samun shubha (abubuwa masu rikitarwa?)**



Amsa: Shubha ita wata mas'ala ce wacce musulmi baya fahimtar ta a cikin Addinin sa, haƙiƙa ta kan rikita gare shi har zuwa ya sami martani gareta.

Haƙiƙa Alah ya so - tsarki ya tabbatar maSa - da ya kasance a can akwai wasu al'amura masu rikitarwa a cikin wasu mas'aloli na rassa daga Addini, har wanda yake nufin barna daga biyayya ga Ubangijin sa ya nisanta da su.

Allah - mai girma da ɗaukaka - Ya ce: {Shi ne wanda ya saukar da Littāfi a gare ka, daga cikinsa akwai āyōyi bayyanannu, su ne mafi yawan Littāfin, da wasu māsu kamā da jūna. To, amma waɗanda yake a cikin zukātansu akwai karkata sai suna bin abin da yake da kamā da jūna daga gare shi, dōmin nēman yin fitina da tawīlinsa. Kuma bābu wanda ya san tawīlinsafāce Allah. Kuma matabbata a cikin ilmi sunā cewa: "Mun yi īmāni da Shi; dukansa daga wurin Ubangijinmu yake." Kuma bābu mai tunāni fāce ma'abūta hankula} [7]. [Surat Aal-Imran: 7].

Amma waɗanda a cikin zukatan su akwai karkata sai suna bin abin da yake da kama da juna daga gare shi: Wanda acikin zuciyar sa akwai karkata zai bi waɗan nan shubuhohin dan neman fitina da neman nisanta daga Allah.

Haƙiƙa Allah Ya so da hikimar Sa da ya kasance acan akwai imani da kafirci. [Daga gareku akwai kafiri kuma daga gareku akwai mumini} {2} [Surat Al-Tagabun: 2].

Sai wanda yake son kafirci yake rataya da waɗan nan shubuhohin, kuma ya shagalta da su daga Addinin sa da kuma sallar sa da imanin sa.

Amma mumini cewa shi yana bin dalilai ababen kyautatawa matabbata, waɗanda sune (Uwar littafi) akan ingancin Addini da ingancin Manzanci, da zai sami wani abun da baya fahimtar sa, to cewa shi zai tambaya game da shi, sai dai cewa shi baya shagalta da abin da baya fahimtar sa daga Addinin sa ko game da sallar sa.

Ba mai shagaltuwa daga Addinin sa da abin da baya fahimtar sa sai wanda acikin zuciyar sa akwai cuta. {Dan waɗanda acikin zukatan su akwai cuta su ce da kuma kafirai me Allah Yake nufi da wannan ya kasance misali, haka nan Allah Yake batar da wanda Yake so kuma Yake shiryar da wanda Yake so} {31}. [Surat Al-Mudassir: 31].

Daga hikimomin samun waɗan nan shubuhohin kuma cewa waɗan nan masu kamanceceniyar ma'abota ilimi da ma'abota basira a cikin Addinin Allah suna banbanta, sai kaga malami yana sanin amsar al'amura masu rikitarwa, yana banbanta da su daga gamagarin mutum wanda baiyi zurfi ba a cikin Addini bai kuma karanceshi ba, sai Allah Ya ɗaukaka darajojin waɗanda aka bawa ilimi.

Gaskiya itace mafi bayyana, sai dai ba makawa daga samun mai rikitarwa, domin cewa shi da shi ne tantancewa yake samuwa.

Sunnar Allah a cikin halittar Sa ɗora shari'a, kuma sunnar Sa a cikin ɗora shari'a boyuwar sashin hikima, marabauci shine wanda ya kafa hujja da abin da yake sani, akan abin da ya buya yayi zurfi, tababbe wanda ya sanya abin da yake jahilta shamaki da zai haramta masa daga kafa hujja da abin da yake sani.

### **30- Saboda me Allah ya halicci sharri? Ko da wata ma'anar daban: Ta yaya musulmi zai mayar da "Wahalar sharri"?**

Amsa: Fitinar sharri, itace a takaice mafi girman dalillan ilhadi a tarihance.

{Kuma daga mutāne akwai mai bauta wa Allah a kan wani gefe. Sa'an nan idan wani alhēri ya sāme shi, sai ya natsu da shi, kuma idan wata fitina ta sāme shi, sai ya jūya bāya a kan fuskarsa. Yā yi hasārar dūniya da Lāhira. Waccan ita ce hasāra bayyananna} {11}. [Surat Al-Hajj: 11].

A can akwai wanda yake kafurcewa da Allah sabo da wata fitina ko wani bala'i ko wata musibar data saukar masa.

A nan mulhidi zai iya tambaya, sai yace: Me yasa a can a kwai sharri tun daga tushe?

Amsa cikin sauki: Domin cewa mu ababen ɗorawa shari'a ne.

Domin cewa mu acikin duniyar jarrabawa muke.

Ubangijin mu tsarki ya tabbatar maSa Ya ce: {Kuma muna jarrabar ku da sharri da alheri domin fitina} {35}. [Surat Al-Anbiya: 25].

Alheri da sharri dan cewa kai abin kallafawa shari'a ne, taklifanci shine manufar samuwar ka.

Allah - maɗaukakin sarki Ya ce: {Shi ne Wanda Ya halitta mutuwa da rāyuwa domin Ya jarraba ku, Ya nūna wāye daga cikinku ya fi kyāwon aiki, Shi ne Mabuwayi, Mai gafara}. {2}. [Surat Al-Mulk: 2].

Samuwar sharri da samuwar fitintinu da masibu, shi a kan kansa, shine mafi girman dalili a bisa ingancin mas'ala ta Addini, da kuma kuskuran ilhadi.

Da mun kasance 'ya'yan duniyar madda, da bamu game fahimta ba, ba alheri babu sharri.

Da ace kasantacce ya kasance marashin ma'ana ne, da bai kasance haƙiƙa ya bayyan garemu ba a sake, cewa shi marashin ma'ana ne<sup>30</sup> domin cewa mu, dan dacewa ga mahangar ilhadi, zamu tafi a cikin tilascin madda mai yankewa, kuma wasu dokoki na dabi'a zasu gudana akan mu, a cikin wannan fagen ba zamu game fahimtar hakikanin sharri ko ma'anar kalmar sharri ba.

Shin mafi yawancin dabbobi suna riskar wani ci gaba mai wahalar sharri?

Game fahimtar sharri yana nufin cewa, mu bamu zama 'ya'yan wannan duniyar ba, kuma cewa mu gamewar mu ga fahimtar sharri, yana daga wata mukaddimar daban banda mukaddimar madda ta Darwin (Charles Darwin) ga samuwa.

Mu muna dangantuwa ga mukaddima ta sama, ba wai ga a yanayin kawatawar ilhadin madda ta kasa ba, wannan shine bayani daya ga kasancewar mu muna game fahimtar sharri.

Tun da cewa mu ababen kallafawa shari'a ne, to yana daga dabi'a da ya kasance a can akwai fitintinu da bala'i, kuma yana daga dabi'a mu game fahimtar sharri.

Saharri da sashin raɗaɗi da iko akan aikata sabo, shine mahukunta ta dabi'a da sakamako bayyanan ne ga 'yancin nufi da taklif na Ubangiji.

Samuwar sharri da bala'i da masifu da sha'awoyi, waɗan nan suna fitar da mafificin abin da ke cikin mutum na gari, da mafi munin abin da ke cikin bataccen mutum.

Daga abin mamakin mulhidai, yayin da suke tashi da musan samuwar mahallicci, domin cewa a can akwai sharri, cewa su suna amfani da wannan binciken:

1- Idan uba ya kasance alheri ne kuma yana san alheri ga ɗan sa, a wannan yayin me yasa yayi izini ga yiwa ɗan sa allura mai raɗaɗi, dan kariya daga kwayoyin cuta?

2- A can akwai raɗaɗi da ya afka akan ɗan saboda allurar?

3- A wannan lokacin uba baya nan<sup>31</sup>.

Shin wannan sakamako ne na hankali?

Sannan cewa shi yana daga dabi'a cewa, mu bama fahimtar kowane zirfafa hikima ta Ubangiji a cikin alheri da sharri.

Haƙiƙa Allah Ya yaye hikima, daga ayyukan Khadiru ga sayyadina Musa - aminci ya tabbata a gare shi - tare da cewa su ayyuka ne da ake kirga su a bayyane, ba ababan tsagowa ba, sai dai cewa su suna kunshe da alheri mai girma, kuma Kissar Musa da Khadiru bata zo acikin Al-kur'ani ba, ta babin jeranto da labarai, sai dai daga babin lura da tabbatarwa, da takaituwar ran mutum, da kuma hukuncinta abin gaggautowa.

Yana daga abin mamaki a cikin mas'alar sharri cewa shi: Da badan akwai sharri ba a cikin duniya, da baka fita daga gurin da aka haife ka acikin sa ba!

Kuma da aba'a samu cigaba ba, da ba a gina birane ba ko masana'antu ko gidaje, kuma da mutane basu bukату zuwa wani aiki ba, kuma da mutane basuyi tinani ba akan kawar da rashin lafiya, ko warware wata matsala ko kirƙirar wani tinani dan jawo hutu!

Kuma da mutum bai bukaci daya cirata daga gurin haihuwar sa tun asali ba.

Dan da babu wani sharri ko wahala ko bala'i ko gajiya ko matsaloli da zaka bincika musu warwara ba.

Kuma dan me yasa gajiya da rashin barci da tinani da aiki?

Sharri shi larura ne da babu makawa daga gareta a cikin duniya!

To ka bibbiyi al'amarin!

Ka ji tsoron Allah domin cewa kai abin ɗorawa shari'a ne.

Da yawa daga mutane bala'i yana saukar musu da sharri, sai su koma zuwa ga Allah su wayi gari daga mutanen kirki, tasrki ya tabbata ga Allah mai girma da godiyar Sa.

Dukkanin kaddarorin Allah a cikin su akwai hikima da alheri.

Babu makawa ga musulmi, yayi imani da dukkanin kaddarorin Allah, Annabi - tsira da amincin Alah su tabbata agreshi - ya ce: "Da ace kana da zinare kwatankwacin dutsen Uhud, da ka ciyar dashi a cikin tafarkin Allah, ba zai karbeshi daga gareka ba har sai kayi imani da kaddara, kuma kasan cewa abin da ya same ka bai kasance zai kuskure maka ba, kuma abinda ya kuskure maka bai kasance zai sameka ba, kuma cewa shi wanda ya mutu akan wanin wannan zai shiga wuta.

Kaddarorin Allah na alheri da sharri yarda dasu yana wajaba akan musulmi.

Dukkanin kaddarorin Allah alheri ne, ko da sharri ya bayyana a cikin sashin su, ko kunci ko cuta a fili, sai dai cewa su a karshe suna kunsar alheri mai girma, da hikima ta Ubanigiji mai isuwa.

---

<sup>30</sup> C.S. Lewis

<sup>31</sup> Daga littafin Usus ga'ibah, M. Ahmad Hasan, cibiyar Dala'il. A takaice.

## 31- Shin Addini ya haifar da yakokin Addini waƙanda suka mamaye kasa a cikin wani lokaci daga lokuta?

Amsa: Dan Adam ya rayu tare da shari'o;in tauhidi shekaru dubunnai, kuma tare da shari'o'in Ibrahim manya guda uku shekara dubu huɗu, Addini bai misalta wani haɗari ba kai tsaye, akan jinsin mutum, kai ya gabatar da darajoji na ɗabi'u maɗaukaka, waɗanda mumini da mulhidi suke haɗuwa akan su,,kuma ya kafa cigaba na asali, kai zai yiwu mu raya cewa, dukkanin wani alheri a kasa, to shi yana daga guraben waɗan can Annabcin ne! Haƙiƙa Addini ya hutar da kotuna daga dubban mas'aloli, sama da dukkanin wannan da wancan, Addini ya sanya tushe na sani da na hali da na darajoji, dan manufar samuwar mutum akan kasa! Kasashen da suka rungumi shari'o'in tauhidi, basu gushe ba zuwa yau suna mallakar nau'o'i na ilimi, wanda ya wanzarwa masu sabani dasu, kuma ya basu rufin kariya da wabcin shari'o'in tauhidi su akan su, a yayin da cewa wani karni guda ɗaya sashin kasashe sun kusanta a cikin sa ga ilhadin da mutuntaka ta kasance gaba ɗayan ta a gefen halaka! Sannan a yanzu mulhidai suzo suna zantar damu game da haɗarin Addini akan mutum! tarihin mutum bai san wani tsariba mafi haɗari fiye da ilhadi, mayankar Glag a tarayyar Soviet data gabata akan hannun mulhidi Vladimir Lenin, da halakar da mafiya kankantar dangantaka da bautar gumaka a Jamus ta Nazi, da karar da ɗaya bisa huɗun mazauna Combodia, daga mutane a hannun mulhidi Pol Pot, da kashe 'yan China Miliyan 52 a cikin zanga-zangar babbar cigaban ilimi a hannun mulhidi Mao Zedong, da bayyanar kungiyar mulhidai ta sojoji a turai wacce aka kulle a hukumance cibiya ta Addini dubu 42 - cocina da masallatai-aka kuma kashe gomman dubunnai daga masu Addini, sai ayyukan ilhadi da sakamakon ɗabi'a ga bayyanar ilhadi<sup>32</sup>kai lallai yaƙin duniya biyu na farko da na biyu, sun kasance yaƙoƙi ne na ilhadi, surantawa ta ilhadi ce take hukunta ta ga jinsinan mutum, da tinanikan tafiya wajen tsarkaka na asali, sai sakamakon ya kasance halakar da abin ya kusa kaiwa kaso biyar cikin ɗari na mazaunan duniya, kuma yaƙoƙin duniya suka maida kowane daga waɗanda sukayi nasara da waɗanda basuyi nasara ba ɗaya bisa uku na karni zuwa koma baya, masana falsafa suka tashi da sanya mafitsara a cikin tsakiyar Paris wannan kinaya ne akan karewar ci gaba, Kuma yaƙuna na ilhadi suka bar ma'ajiyar makaman No clear waɗanda suna isa dan halakar da jinsin mutum gaba ɗayan sa, sau da yawa Lallai cewa karatu kaɗan ga yaƙoƙin karni na ashirin suna bayyanar da munin ilhadi. Haƙiƙa ilhadi ya bar a bayansa wani tinanin cewa gushewar jinsin mutum a kowane yaƙi mai gabatowa itace tinani tsayayye, wannan shine ayyukan ilhadi abin zatan afkuwar sa.

## 32- Me yasa musulmi suka ci baya duk da Addinin su na tauhidi, yayin da Yammaci suka ci gaba sosai?

Amsa: Wannan itace tambayar ci gaban zamani!

Da yawa Annabawa sun sha fama da fuskantar wannan tambayar.

Da yawa mabiya suka zame saboda dalilin wannan al'amarin.

tambayar ci gaba itace asalin kafircin al'ummatai tun a zamaninnika.

Allah - maɗaukakin sarki - Ya ce: {Kuma idan anã karatun äyöyinMu, bayyanannu a kansu, sai waɗanda suka kãfirta su ce wa waɗanda suka yi ïmãni, "Wanne daga kungiyöyin biyu ya fi zama mafi alhëri ga matsayi, kuma mafi kyaun majalisa?} {73} [Surat Maryam: 73]. Idan aka karanto ayoyin da a cikin su akwai hujjoji da dalilai akan ingancin Addini, kafairai sun kafa hujja da ci gaban al'ummatai kafirai.

{Waɗan ne daga kungiyoyin biyu ya zama mafi alheri ga matsayi, kuma mafi kyawun majalisa}.

Mai bincike Ibrahim Al-Sakran - Allah Ya kiyaye shi - yana cewa; "Wannan ka'idace ta tarihi da sunna ta kasantuwa mai maimaituwa, mamaki baya karewa daga lura da sakonta mai suka a cikin rayuwa, to mafi yawan masu isarwa daga Allah tun lokacin bullar Annabc,i kuma har lokacin aikin Musulunci na zamani suna fuskanta a tsawon lokaci "Karfi na madda" tana wucesu kuma tana fitinar mutane daga bin wahayin da ke tare da su.

Kayi duba a cikin jarrabe-jarraben Annabawa, zaka samesu sun kusa su zama gaba ɗaya mutunmutumi mai magana dan ka yi tsakanin "Wahayin Ubangiji" da fitinar "Karfi na madda", kuma zaka samu fitinuwar mutane da karfin maddar da take yaudarar hankulan su, kuma yana juyar dasu daga kanƙar da kai da miƙa wuya ga wahayi, kuma zaka samu masu aiki ga Addini suna fama da al'amuran biyu daga fitinar mutane da abubuwan bayyan na madda. Manzo na farko Nuhu - aminci ya tabbata a gare shi - mutanen sa su kace dashi da dukkanin madda baro-baro. [Ba mu ganin wani ya bika face waɗanda suke su kaskantattunmu ne} {27}. [Surat Hud: 27]. Annabin Allah Musa bai bayyana ba har saida jerin shisshigin karfi na birni yana maimaituwa daga sabo da rudinta a gaban wahayi. {Musa yace ya Ubangijinmu lallai cewa kaine kabaiwa Fir'auna da majalisar sa kawa da dukiyoyi a cikin rayuwar duniya, ya Ubangijin mu

<sup>32</sup> <https://en.wikipedia.org/League-of-Militant-Atheists> -

domin su batar (da mtane) daga hanyarka] {88}. [Surat Yunus: 88]. Halin bai kasance sabo ba, dangane da Annabin mu Muhammad - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - haƙiƙa ya kasance masu musun Annabcin sa da wahayin da ke tare da shi, suna dogaro a wajen bijirewa daga gare shi da raunin sa na madda. {Kuma suka ce: "Don me ba a saukar da wannan Alkur'āni a kan wani mutum mai girma daga alkaryun nan biyu ba?"} {31}. [Surat Al-Zukhruf: 31].

Zancen Ibrahim Al-sakran ya kare.

Ba'a jarrabi mutum a tsawon zamaninnika ba da kuma tsawon tarihin Annabta da wani bala'i mafi girma fiye da fitinuwa da karfin madda ga kafiri.

Tare da cewa babu wata alaƙa tun asali tsakanin cigaba da gaskiya.

Ci gaba na madda, da ci baya babu wata alaƙa garesu da wanda gaskiya ko karya ke tare dashi.

Baya lazimta daga kasancewar mutum mafifici kuma managarci, da ya kasance mai ci gaba kuma mai wayewa ta zamani.

Mutum zai iya kasancewa, mai lazimtuwa da koyarwar Musulunci, sai dai cewa shi talakane sosai, kuma akasin haka zai iya kasancewa.

Da yawa daga al'ummatai sun kasance masu cigaban zamani, alhali su suna daga mafi nisantar mutane daga shari'ar Allah da Addinin Sa da wahayin Sa. {Shin baza suyi tafiya acikin kasa bane sai suyi duba yaya karshen waƙanda ke gaban su ya kasance sun kasance mafi tsananin karfi daga garesu da kuma suka nomi kasa, suka rayata fiye da yadda suka rayata} {9}. [Surat Al-Rum: 9]. Cigaba na madda da dukiya, basu zamo ma'auni akan ma'abocin gaskiya ba. {A lōƙacin da Manzanninsu suka jē musu da hujjōji bayyanannu, suka yi farin ciki da abin da ke wurinsu na ilmi kuma abin da suka kasance sunā yi na izgili da shi ya wajaba a kansu} {83}. [Surat Al-gafir: 83].

A wannan lokacin cigaba na madda bai zamo abin yaboba akan kansa, haka nan shi ba abin zargi bane a kan kansa, kaƙai ana yaban sa ne gwargwadan tsarkakeshi da wahayin Ubangiji, kuma da gwaargwadan ɗabbaka Addini acikin sa, da gwargwadan amfanuwar ka da shi a cikin Addinin ka, kuma da gwargwadan a binda kake amfani da shi a cikin amfanar mutane da gyara halayen su saboda Allah.

Wannan shine cigaba abin nema.

Ma'aunin fifiko na haƙiƙa tsakanin mutane, bai zamo a cikin cigaban su na madda ba sai dai a cikin fifiko ne da tsoron Allah da aiki na gari, kuma cigaba na madda yana zuwa ne kamar wani tsani, amma ba wai manufa ba...zaizo kamar tsani dan yin hidima da amfanar mutane saboda Allah.

Sai ya zama cigaba na madda abin tsarkakewa da whayin Ubangiji, kuma shi, shi kaƙaine cigaba abin nema.

Wannan shine mayewa ta haƙiƙa a kan kasa: Mayewa ta bauta ga Allah, da mayewa ta tsarkakewa ta imani ga kowane bangarorin rayuwa. {Waƙanda suke idan Muka bā su t̄ko a cikin kasa sai su tsai da salla, kuma su bayar da zakka kuma su yi umurni da abin da aka sani, kuma su hana daga abin da ba a sani ba. Kuma āƙibar al'amura ga Allah take} {41}. [Surat Al-Hajj: 41]. Ka sani cewa musulmi idan ya aikata abinda ke kansa, to Allah zai sawwaka masa dalilan dukkan alheri da arziki da cigaba a duniya, da tsira da ɗaukakar daraja a lahira. {Allah Ya yi wa'adi ga waƙanda suka yi t̄māni daga gare. Ku, kuma suka aikata ayyukan kwarai, lalle zai shugabantar da su a cikin kasa kamar yadda Ya shugabantar da waƙanda suke daga gabāninsu, kuma lalle ne zai tabbatar musu da addininsu wanda Ya yardar musu, kuma lalle ne Yanā musanya musu daga bāyan tsōronsu da aminci, sunā bauta Mini bā su haɗa kōme da Nī. Kuma wanda ya kāfirta a bāyan wannan, to, waƙancan, su ne fāsikai} {55}. [Surat Al-Nur: 55].

Lokacin da musulmi suka ɗabbaka Addininsu, sun kasance shugabanni a cikin Addini da duniya.

Musulunci ya gabatar da wani cigaba na wayewa a hannayen su, wanda ya zarce shekara 1200, kuma itace mafi tsawon wayewa da ta zarce, ba tare da tsayawa ba ko yankewar wannan muddar.

Wayewa ta Musulunci ta taso tare da musulunci.

Shi da wannan Addinin kaƙaitacce, wanda ya farar da wani cigaba na zamani.

Ragowar Addinai wasu cigaban su suka renesu.

Zamu samu cigaba na yamma kiristanci ya rene shi, cigaba na hindu kuma Addinin Hundus ya rene shi.

Amma Addini ɗaya wanda ya farar da cigaban zamani to shine: Musulunci.

Yayin da musulmai suka kasance, suna sanin abinda ya lazimce su daura da Addinin su, suka jagoranci duniya a madda da rai.

Lokacin da Musulunci ya shiga Kusndiniyya shekara ta 1453 M, sai zamaninnikan na tsakiya masu duhu suka kare a Turai.

Tarihin karewar zamaninnika masu duhu, shine 1453 M, shine ainihin shekarar da Musulunci ya shiga turai a cikinta.

Musulunci bai zamo ya shiga zuciyar Turaiba har sai da hasken ilimi ya haskaka a cikita.

A cikin library na Congress (Taro na masu ruwa da tsaki) an rubuta akan rufin babbakin dakin taro na library wasu kewaye da suke nuni zuwa asalin gabatuwar cigaban zamanin mutanen yamma, Musulunci shine Addini dāya abin ambata a cikin kewan guda bakwai.

Musulunci shine Addini guda dāya abin ambata, shine yake kebantuwa da ilimummuka na dabi'a.

ISLAM; PHYSICS

Yayin da ragowar kewayen yake kebantar sunayen wasu garuruwa da abin da wadan nan garuruwan suka gabatar shine cigaba na Adabi ko na kirƙira ko na yare.

Musulunci ya gabatar da ilimi, a tsawon shekara 700 yaran kasashe na ilimummuka a duniya ya kasance shine: yaran larabci.<sup>33</sup>

Idan musulmai suka gyara Addinin su, to duniyar su zata gyaru.

### **33- Menene fa'idar bautar Allah - tsarki ya tabbatar maSa Ya daukaka -.**

Amsa: Mutum da dabi'ar sa wacce aka halicceshi akanta, bai san zatin sa ba, kuma ransa baya nutsuwa, kuma kwar zuciya sa bata nutsuwa sai da bautar Allah. {Wadanda suka yi imāni kuma zukātansu sukan natsu da ambaton Allah. To, da ambaton Allah zukāta suke natsuwa} {28}. [Surat Al-Ra'ad: 28]. Da ibada ne kirji yake nutsuwa. {Kuma lalle ne hakīka Munā sanin cewa lalle kai, kirjinka yanā yin kunci game da abin da suke fadā (na izgili)} [97]. {Ka tsarkake da godiyar Ubangijinka kuma ka kasance daga masu sujjada} {97}. {Kuma ka bautawa Ubangijin ka}. [Surat Al-Hijr: 97-98].

Ka bautawa Ubangijin ka: Sai kirjinka ya nutsu.

Saboda haka ne raka'a biyu da khushu'i da bibiyar ma'anonin karatun sallar suna yin abinda lokutan zaman sawa rai nutsuwa ba sayi a cikin ran mutum.

Ibada acikinta akwai nutsuwar ran mutum, kuma dukkan wanda ya nisanta daga ambatan Allah kirjinsa zaiyi kunci, sai ka same shi koda yaushe yana baƙin ciki akan duniya, shi baya koshi kuma baya nutsuwa. {Duk wanda ya bijire daga ambatona (Al-kur'ani) to kuntatacciyar rayuwa ta tabbata gare shi} {124}. [Surat Daha: 124].

Duk yadda mutum ya kasance a cikin yalwa ta arziƙi sai dai cewa shi baya tare da imani, yana rayuwa a cikin kunci, kuma a cikin tsere abin sawa zazzabi wanda bazai ƙare tare da abin jahilta ba, sai ka ganshi koda yaushe mara nutsuwar rai.

Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce: "Duk wanda duniya ta zama manufar sa Allah zai tarwatsa masa al'amarin sa, kuma ya sanya talaucin sa tsakanin idanuwan sa, babu abinda zaizo masa na duniya sai abin da aka rubuta masa, duk wanda lahira ta zama niyyar sa Allah Zai taro masa al'amarin sa, kuma zai sanya wadatar sa a cikin zuciya sa, kuma duniya zatazo masa alhali ita tana kaskantacciya"<sup>34</sup>.

Ibada tana 'yanto musulmi daga kaskantar da kai ga duniya, kuma tana maida shi dā (ba bawa ba).

Saboda haka musulmin da yake bautawa Allah da gaskiya, shine mutumin da ya fahimci ma'anar rayuwa, kuma ya fahimci kimar duniya, ya fahimci manufar samuwar sa a cikin wannan duniyar, kuma ya fahimci cewa shi a cikin wannan duniyar za'a jarraba shi, kuma zai bautawa Ubangijin sa hakikanin bauta, bai zamo dan ya rayu a cikin rashin nutsuwar rai ba, ba tare da wata fa'ida a karkashin sa ba, Ubangijin mu - tsarki ya tabbatar maSa - Ya ce: {Shi ne Wanda Ya halitta mutuwa da rāyuwa domin Ya jarraba ku, Ya nūna wāye daga cikinku ya fi kyāwon aiki} {2}. [Surat AlMulk: 2].

### **34- Wadanne ne mabayyanan (alamomin) miƙa wuya ga Allah - maɗaukakin sarki -? ko da wata sigar daban: Ta yaya za kasan cewa kai mai miƙa wuya ne ga Allah, miƙa wuya cikakke?**

Amsa: Alamomin miƙa wuya ga Allah - maɗaukakin sarki - guda huɗu ne sune:

Na daya: Tabbatar da bauta ga Allah a cikin kowane abu ƙarami da babba, acikin rayuwar ka, Allah - maɗaukakin sarki - Ya ce: {Ka ce: "Lalle ne sallāta, da baikōna, da rāyuwāta, da mutuwāta, na Allah ne

---

33

<https://www.telegraph.co.uk/news/science/science-news/3323462/Science-Islams-forgotten-geniuses.htm>

|

<sup>34</sup> Sahihu Sunan Al-Tirmizi, H:2465.

Ubangijin tālikai} {162}. {Bābu abōkin tārayya a gare Shi. Kuma da wancan aka umurce ni, kuma ni ne farkon māsu sallamāwa} {163}. [Surat Al-An'am: 162-163].

Salla ta, da yanka na, da rayuwa ta, da mutuwa ta, na Allah ne Ubangijin talikai: Kowane abu da nake aikata shi, to na Allah ne, ni ina yin sallah saboda Allah, ina bin mahaifa na saboda Allah, ina muzakara ina neman ilimi har in anfanar da mutane saboda Allah ne, ina yin bacci don in zama mafi karfi a gobe, akan aikin abin da Allah Ya umarce ni da shi.

Ita bauta ce ga Allah a kowane aiki, wannan suna daga daga mafi muhimmancin mabayyana, da alamomi miƙa wuya ga Allah.

Alama ta biyu har ka zama mai miƙa wuya ga Allah, cikakken miƙa wuya: Itace bin abin da Allah Yayi umarni da shi, da nisantar abin da Yayi hani gare shi, Ubangijin mu - tsarki ya tabbatar maSa - Ya ce: {Yā ku waƙanda suka yi īmāni! Ku yi dā'a ga Allah da ManzonSa, kuma kada ku jūya daga barinSa, alhāli kunā ji} {20}. [Surat Al-Anfal: 20]. Allah - maigirma da dāukaka - Ya ce: {Yaku waƙanda sukayi imani ku shiga cikin Musulunci gaba ɗaya} {208}. [Surat Al-Bakara: 208].

Fis Silmi wato: A cikin Musulunci.

Ku shiga cikin Musulunci gaba ɗaya: Wato ku lazimci dukkanin a bin da Allah yayi umarni da shi, ku kuma hanu daga abin da Yayi hani daga gare shi.

Allah Ya umarce ni da wani abu da zan aikatashi,... ya haneni daga wani abu zan hanu daga gare shi, to wannan shine cikakken miƙa wuya da jawuwa ga Allah.

Alama ta uku akan miƙa wuya ga Allah itace: Mu miƙa wuya da aiwatar da abin da Allah Ya shara'anta, sai mu yarda da shari'ar Sa mu karbe ta.

Mu karbi dukkanin shari'ar Allah, misali kada muƙi musun ukubobin da Allah Ya shara'anta su, kai babu makawa mu yarda da shari'ar Allah, domin Allah Yana sanin abin da Yake gyara halittatar Sa, kuma Yana sanin cewa, akwai tsarkaka ga al'umma a cikin waƙan nan ukubobin {Ashe wanda yayi halitta ba zai iya saninta ba, alhali kuwa shi Mai tausayine Mai labartawa} {14}. Surat Al-Mulk.

Kuma tsarki ya tabbatar maSa Ya ce: {Wanene mafi kyau ga hukunci daga Allah} {50}. [Surat Al-Ma'idah: 50].

Allah shine Yake sanin abin da Yake gyara mutane a cikin duniyar su da lahirar su.

Dabbaka shari'ar Allah, yana tsarkake mutane kuma yana sanya su suna rayuwa a cikin aminci.

Wani mutum ya tafi yana riya cewa, shi yayi imani da Allah da kuma abin da aka saukar ga Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - zuwa Ka'abu ɗan Al-Ashraf Bayahude dan yayi masa hukunci a cikin wata mas'ala daga mas'aloli, maimakon ya tafi gurin Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata agareshi - dan tsoron Manzo - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - yayi hukunci da wani hukuncin da ba zai kayatar dashi ba, sai ya tafi wurin Bayahude dan buri a cikin hukuncin da zai kayatar da shi, sai faɗin Allah maɗaukakin sarki - ya sauka -: {Shin, ba ka gani ba, zuwa ga waƙanda suke riyāwar cēwa sunā īmāni da abin da aka saukar zuwa gare ka da abin da aka saukar daga gabāninka, sunā nufin su kai kāra zuwa ga 'āgūtu alhāli kuwa, lalle ne, an umurce su da su kāfirta da shi, kuma Shaidan yanā nēman ya batar da su, batarwa mai nīsa} {60}. [Surat Al-Nisai: 60]

Idan ka zama musulmi mai jawuwa ga Allah, to ya wajaba akan ka ka lazimtu da shari'ar Allah, kuma ka miƙa wuya ga hukuncin Allah, ko da hukuncin Allah yazo ba akan san ranka ba, ba kabar shari'ar Allah ba, kuma ka tafi ga wani Bayahude dan yayi maka hukunci a cikin mas'alar ka, dan ya yardar da kai.

Allah - mai girma da dāukaka - Ya faɗa a cikin ayoyin nan masu zuwa:

{Ba mu aiko wani Manzo ba sai dan ayi masa dā'a da izinin Allah} {64} Surat Al-Nisa'i.

Allah bai aiko Manzanni ba dan mu barta mu nemi hukuunci zuwa ga wata shari'ar da ba ita ba.

Sannan Allah - mai girma da dāukaka - Ya rufe darasin, daga wannan abin da ya faru, da masu kama da ita, da wata aya mai muhimmanci da take bayyana larurar kanƙar da kai dan neman hukunci ga shari'ar Allah, Ubangijin mu - mai girma da dāukaka - Ya ce: {To, a'aha! Ina rantsuwa da Ubangijinka, ba za su yi īmāni ba, sai sun yarda da hukuncinka ga abin da ya sāba a tsakāninsu, sa'an nan kuma ba su sāmi wani kunci a cikin zukātansu ba, daga abin da ka hukunta, kuma su sallama sallamāwa} {65}. Suta Al-Nisai,i: Babu makawa daga miƙa wuya cikakke ga bain da Allah Ya shara'anta, miƙa wuya ga shari'ar Allah, yana daga alamomin jawuwa ga Musulunci!

Amma alama ta huɗu, akan miƙa wuya ga Allah - maɗaukakin sarki - itace: Miƙa wuya ga kaddarorin Allah, duk abin da Allah - tsraki ya tabbatar maSa - ya kaddara shi da hikimar Sa, bayan nan musulmi yana miƙa wuya ga Allah a cikin dukkanin kaddarorin Sa... a cikin alheri da sharri.

Idan farin ciki ya sami musulmi sai ya gode, idan cuta ta same shi sai yayi hakuri.

Da ace Allah zai azirta ka da wani abinci, ko wani arziki mai kyau, ko wani gida mai kyau, ko nasara acikin karatu, ko lafiya a cikin jiki, ko iyalai na gari zaka godewa Allah.

Da ace cuta zata samu musulmi ta rashin lafiya ce ko talauci ko tsoro ko bala'i ko bakin ciki, yayi hakuri a bisa waɗan nan cutukan ya nemi taimako da Allah, to wannan shine halin musulmi mai jawuwa mai miƙa wuya ga Ubangijin sa - tsarki ya tabbatar maSa -.

Kowane abu yana kasancewa da kaddarawar Allah - mai girma da ɗaukaka -: lafiya da rashin lafiya da talauci... kowane abu da kaddarawar Sa ne, da kuma hikimar Sa, ya wajaba akan musulmi yarda da kaddarori, domin cewa Allah Shine wanda Yake kaddara su.

Ubangijin mu tsarki ya tabbatar maSa Yace: {Lalle Mū, kōwane irin abu Mun halitta shi a kan tsāri} {49}. [Surat Al-Kamar: 49]. kuma Allah - maɗaukakin sarki - Ya ce: {Kace babu abin da zai same mu sai abin da Allah Ya rubuta mana} {51}. [Surat Al-Taubah: 51].

Babu abinda zai same mu sai abin da Allah ya kaddara mana.

(Allah) - mai girma da ɗaukaka - Ya ce: {Babu wani rai da ta kasance zata mutu saida izinin Allah} {145}. [Surat Aal-Imran: 145].

Ajalillika Allah Ya kaddara su.

Dukkanin abin da yake faruwa a cikin kasantacce, kuma dukkanin wata kwayar komayyar da take tafiya a duniya, kuma dukkanin wani fararren da yake faruwa, kaɗai yana faruwa ne da sanin Allah da mashi'ar Allah, da kuma kaddarawar Allah, da kuma hikimar Allah, da kuma ikon Allah.

Ubangijin mu tsarki ya tabbatar maSa Ya ce: {Kuma Ya halicci kowane abu, saboda haka Ya kaddara shi kaɗartawa} {2}. [Surat Al-Furkan: 2].

Shi - tsarki ya tabbatar maSa - Ya halicci komai kuma Ya kaddara komai, abin da Yaso zai kasance, abinda Bai so ba bazai kasance ba.

Ni a matsayi na na musulmi, abin nema ne da miƙa wuya ga dukkanin kaddarorin Allah - mai girma da ɗaukaka -.

Da wannan ne mutum yake wayar gari mai miƙa wuya ga Allah.

## **A karshe! Ta yaya zan shiga Musulunci?**

Musulunci shine Addinin Allah ga dukkanin mutane, Allah - maɗaukakin sarki - Ya ce: {Lallai Addini a wurin Ubangiji (shine) Musulunci} {19} [Surat Aal-Imran: 19]. Musulunci shine Addinin da Allah baYa karɓar wanin sa daga Addinai. {Kuma wanda ya nemi wanin Musulunci ya zama addini, to, bā zā a karɓa daga gare shi ba. Kuma shi a Lāhira yana daga cikin māsu hasāra} {85}. [Surat Aal-Imran: 85]. Saboda haka yana wajaba akan kowane mutum da ya rungumi Musulunci.

A Musuluncine ake samun tsira daga wuta da rabauta da yardar Allah da kuma Aljanna.

Shiga cikin Musulunci wata ni'imace daga mafi girman ni'imomi, kai shine ma mafi girma kuma mafi muhimmancin abu a cikin samuwar ka.

Musulunci a cikin haƙiƙar sa komawane zuwa ɗabi'ar da aka halicci mutum akan ta da kuma hankali.

Shiga cikin Musulunci, al'amarin sa mai sauki ne, baya buƙatuwa zuwa wasu tsare-tsare na ibadu, ko tarurruka, da wasu alamomi (kamar yanda Kiristoci sukeyi), ko wasu al'amura a hukumance, kawai wajibi akan mutum yayi furuci da shahadodi biyu: Wannan da ya ce: Ina shaidawa babu abin bautawa da gaskiya sai Allah, kuma ina shaidawa cewa (Annabi) Muhammadu Manzon Allah ne.

Shi da wannan ne ya zama musulmi.

Sannan ya fara ayyukan Musulunci.

Ina yin wasiyya da bibiyar shafin yanar gizo na islamhouse, kowa gwargwadan yarens a, har sabon musulmi yasan ta yaya zaiyi Musulunci.

URS na shafin yanar gizon: /<https://islamhouse.com/ar>

Gujewa daga Ilhadi (Musanta samuwar Allah) zuwa Musulunci

- 1- Menene ma'anar Ilhadi?
- 2 - Me kuke aibatashi dangane Ilhadi?
- 3- Menene dalili akan samuwar Mahallicci?
- 3- Menene ma'anar dalilin samarwa?
- 5- Menene ma'anar dalilin kulawa da kyautatawa?
- 6- Me yasa mutum da waninsa daga kasantattu rayayyu basa kasancewa mafararsu kasantattu na farko kananu sosai?
- 7- Menene misalai akan dalilin kulawa da kuma kyautatawa?
- 8- Wasu daga ciin masu musanta samuwar Allah yana sukar dalilin kulawa sai yace ai anan akwai wasu abubuwa waƙanda ba na misaliyya bane (Wata matafiyace ta falsafa da take sanya tinani mai bi da suranta abu a tinani), misali: Rashin lafiyoyi da girgizar kasa?
- 9- Me zai hana ya kasance anan akwai wani dalili na madda, da ya samar da kasantacce, misali akan haka: Wata wayewa daban ko wani abu daban? Dan me yasa Ubangijin tun fil azal a iyakancewa?
- 10- Mu muna sanin ka'idojin da suke hukunta kasantacce, kuma muna sanin sababin girgizar kasa sosai, to saboda me muke bukatsuwa zuwa mahallicci tunda mun san ka'idojin?
- 11- Mai zai hana da ya kasance mafarar kasantacce shine bijirowar katsahan?
- 12- Ta yaya zamuyiwa Mulhidi raddi, wanda yake cewa kasantacce bashi da farko?
- 13- Sabo da me ba'a dabbaka kannun na sababi (Babu makawa daga samun abubuwan da zasu kai zuwa sakamako, sai dai su basa farar da sakamakon da kansu) akan mahallicci? ko da wata sigar daban,; Waye ya halicci mahalliccin?
- 14- Kasantacce mai girmame, to yaya zamu zama da yanayin giraman namu karami ababan tabbatarwa a cikin wannan kasantaccen mai girma?
- 15- Wasu daga cikin Mulhidai suna cewa: Ana samun da yawa daga taurari, bayan nan a binciken kaddarawa, yana daga dabi'a cewa yakasance anan akwai wani tauraro ga rayuwa... shin wannan kafa hujjar yana inganta?
- 16- Me yasa bai zamo akwai sama da Mahallicci mara farko ba?
- 17- Saboda me Addini?
- 18- Me zai hana waƙan nan dabi'un su zama sakamakon kwakwalwa ko abin al'umma?
- 19- Ana samun mafi yawa daga Allah, a cigaban kasa, to dan me yasa za'ayi imani da Allah a iyakance?
- 20- Idan mutum ya aikata wani abun da baya buƙatarsa hakan wasa ne! Allah baya bukatsuwa zuwa gare mu, to dan me yasa ya halicce mu?
- 21- Ta yaya zamu san Allah?
- 22- A can akwai Addinai masu yawa, to danme yasa Musulunci?
- 23- Menene Musulunci?
- 24- Shin a cikin Musulunci akwai amsa ga tambayoyin da hankula suka kidime a cikin amsa su. daga ina muka zo? Kuma dan me yasa mu muke a nan acikin wannan duniyar? kuma ina ne makoma?
- 25- Ta yaya nasan cewa Muhammad - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - Manzo ne daga Allah?
- 26- Ta yaya zansan cewa ni abin nema ne da imani da Allah?
- 27- Shin imani da Allah ya isa da kafircewa da Annabawa?
- 28- Shin kafiri zai sami lada daga Allah akan ayyukan sa na gari?
- 29- Idan Mususlunci shine Addinin gaskiya, to me yasa ake samun shubha (abubuwa masu rikitarwa?)
- 30- Saboda me Allah ya halicci sharri? Ko da wata ma'anar daban: Ta yaya musulmi zai mayar da "Wahalar sharri"?
- 31- Shin Addini ya haifar da yakokin Addini waƙanda suka mamaye kasa a cikin wani lokaci daga lokuta?
- 32- Me yasa musulmi suka ci baya duk da Addinin su na tauhidi, yayin da Yammaci suka ci gaba sosai?
- 33- Menene fa'idar bautar Allah - tsarki ya tabbatar maSa Ya daukaka -.
- 34- Waƙanne ne mabayyanan (alamomin) mika wuya ga Allah - madaukakin sarki -? ko da wata sigar daban: Ta yaya za kasan cewa kai mai mika wuya ne ga Allah, mika wuya cikakke?  
A karshe! Ta yaya zan shiga Musulunci?